SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
3 JUL 1956

No. 24—Vol.-LIV

Friday,
29th June, 1956

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Late Mr Manilal Gandhi—1918-1956

FORWARD FROM STALIN

By PATRICK DUNCAN

THE London 'Observer' of June 10 took the unprecedented step of devoting eight of its twelve pages to a single item—the full text of Khrushchev's speech to the twentieth Congress of the Communist Party in February this year.

It is to be congratulated on doing this, for this speech is one of the great milestones in the history of the human race, and the shortened versions that have so far appeared in the world press have not done it justice. The speech itself is a blend of courage, self-humiliation, and sanity.

It removes at a blow the greatest threat to the peace of the world—the existence of a world-wide conspiracy of communist parties composed of people who had sold their souls to one of the worst tyrants of history, and who were ready to do his bidding regardless of the interests of their own countries. By implication Khrushchev holds out his hand in friendship to the West. I believe it to be one of the greatest offers ever made to one-time opponents. In our precarious situation, with the very existence of the human race threatened by atomic weapons, it is necessary for every thinking person to read this speech. It is also necessary for this offer of friendship not to be underrated, and not to be rejected.

The speech corresponds with astonishing exactitude with the past findings of Stalin's critics, who have for so long been denounced by Moscow, and by the communists everywhere, as malicious slanderers. It is an indictment of a government by its legal successor without parallel in history. It tells of the mass deportation of whole nations, including old people and young children. It tells of Stalin's signed order commanding the use of torture. It tells of loyal Bolsheviks appealing fruitlessly to the tyrant from the pit in which their minds and lives were being annihilated. It tells of the shooting of *seventy percent* of all those elected to the Seventeenth Congress of the Communist Party. It tells of murder by stealth, murder by judicial sentence, and in numberless cases, murder by simple shooting. It tells of a whole state controlled by terror. It tells of the evil suspicions of this second Hitler in whose eyes Marshal Voroshilov, now President of the Soviet Union, was an 'English agent.' It tells of Stalin's sickening self-glorification: In a book written by Stalin this occurs among

(Continued on page 268)

India's Peace Efforts Praised

Moscow Welcome For Radhakrishnan

Moscow, June 18.

THE hope, that if the Peoples Republic of China was admitted to the United Nations that body would become a really representative organisation working for universal peace, was expressed by India's Vice-President, Dr. S. Radhakrishnan at a State reception given in Moscow June 15 by the Soviet President, Marshal Voroshilov.

He said: India and Soviet Union had common aims inspite of the different paths chosen by them to attain their destinies. He added: "Our and your experiences have led us to be against colonialism in all its forms. The troubles in Algeria, Cyprus or Singapore are not made by communism. If we want peace, we must create conditions for peace."

"Salute To India"

Earlier Marshal Voroshilov spoke of the links between the peoples of the Soviet Union and India. The Marshal thought conditions had become particularly propitious for this friendship since India attained her independence. The two countries pursued the same noble ends of strengthening peace. The Soviet Union, he said, appreciated India's efforts for peace; for the liquidation of military blocs and for cooperation among the nations.

Marshal Voroshilov said: "In your person we salute the people of India who are following the road of liberty, independence and friendship with the people of all the countries."—ISI.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The

New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

JUST ARRIVED

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 - 18/6 pair

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 1st July. Sailing 5th July 1956. For Bombay via Karachi.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92—0—0
Second " " " " £60—15—0
Third C

INDIAN OPINION

FRIDAY, 29TH JUNE, 1956

Strydom Speaks

SO the Prime Minister has spoken in London at last. There was nothing really important which he said except to trot out the old Nationalist Party line of veiled threats, cajolements, unconscious distortions and violent race prejudice. The remarkable thing is that he spoke so temperately. Perhaps he had good reason to.

There is nothing to be wondered at at the fact that the Prime Minister said nothing new. That in itself is really a blessing. Mr. Strydom is not basically a thinker. He is essentially a glorified party functionary. And when you get such a man in the role of thinker for a philosophy like apartheid you do not get the subtlety and persuasiveness which a keener brain would readily resort to create impressions abroad which are not in accord with the facts on the race front as we know them. Mr. Strydom spoke bluntly to Britain and beneath that bluntness the keen-witted Britons read a lot.

We have said that it was a blessing that the Prime Minister spoke as he did because if there is anything he did he told Great Britain the naked truth. The Afrikaner Nationalist is in no mood to respect the right to freedom of the man of colour because he sees in that a threat to his baasskap. Mr. Strydom made it plain to the people of Britain that if they have money to invest, it is welcome in South Africa. But beyond that he made it quite plain also that he does not want anybody, with or without money, to tell him about how to deal with the man of colour in South Africa. He knows what to do. His people have dealt with the man of colour for three hundred years and the experience accumulated in that period is good enough for eternity.

Now, when the British people attack these views, they will certainly be doing the Union the courtesy of commenting on the evidence of the highest authority on the White supremacist side.

There is another reason why Mr. Strydom's speech was such a blessing. There are in England at the moment representatives of Commonwealth countries who hold views the exact opposite of Mr. Strydom's. They will seize on his pronouncements, publicly or privately, to point out precisely where the apartheid policy is a menace to Commonwealth solidarity.

On the other hand the Prime Minister did one thing which was unmistakeably wise. He said he would make no comment on the emergence of Black sovereign independent States in Africa. His predecessor in office, Dr. Malan, did the exact opposite. He rushed to protest vehemently against what was happening in the Gold Coast. Mr. Strydom made it plain that he would not follow that line. To the extent that this indicated a realistic awakening to the inevitable, it was a piece of very rare and very welcome wisdom.

He went farther. He even spoke of the African States seeing problems of defence from a common perspective. Here we think the Prime Minister was a little blind to the facts. The States that are coming up in Africa are not being created by the grace of the Whiteman. The Black peoples have fought and shed blood for their freedom from white domination. They have known what it is to be victims of wicked ideologies based on race and colour and their highest ambition is to see Africa rid of the scourge of colour and apartheid with the greatest haste possible.

For them, then, to see in South Africa a real friend and ally, they would have to be assured that South Africa is not one vast prison camp where the souls of Black men are slowly being destroyed. Mr. Strydom has said that there is no hope for this to happen. This is certainly not the best way of winning the African States' confidence. For the Prime Minister to base his policies for the continent on this glaring contradiction is to invite certain failure in the end. The Black peoples of Africa are not the friends of apartheid.

On the other hand it is very significant that the Prime Minister went to great pains to paint a very rosy picture of things on the economic side.

He promised the investor stability and handsome returns. There is no doubt that at the moment South Africa is a reasonably safe field for foreign investments. At least we have a very high prison population and a heavily-armed police force and farm gaols to ensure that nobody disturbs this stability. But the pains the Prime Minister took to assure people in Britain that all is well indicates that Afrikaner Nationalism is weakest on the economic front. The Prime Minister has realised at last that South Africa cannot have its way in the modern world without inviting trouble. He has felt the impact of the pressure of world opinion. Which is a very good thing. From now onwards the duty of the South African democrat is to keep the world fully informed on the exact state of affairs in this country—if to speak to the Afrikaner Nationalist the language he will understand through men he is obliged to respect.

In spite of its vehemence on the race question, the Prime Minister's speech was really the plea of a man who realises he is beginning to be doomed, begging Britain not to abandon him. The friends of democracy should not relax their pressure on the Nationalists. Press them very hard even when they squeal in Wall Street and the City of London. Press them until they realise that apartheid spells disaster for the country. The Prime Minister's speech in London was, in this sense, a welcome awakening to the fact that the sands are slowly washing away beneath the apartheider's feet.

Forward From Stalin

(*Continued from front page*)

many other megalomaniac passages: "At the various stages of the war Stalin's genius found the correct solutions that took account of all the circumstances of the situation." (This has quite a South African ring—see the recent issues of Bantoe-Bantu) Krushchev tells in his speech of Stalin's plans to eliminate the old members of the Politburo, such as Mikoyan, Molotov, and probably Voroshilov and Andreyev too. It is impossible in a few columns to do justice to this enormous and terrifying document. Reading it left me limp, and thanking God that the greatness of the Russian people has been able, even to this qualified extent, to free itself from a rule of terror that at one time seemed permanent.

Another remarkable revelation about Stalin was made a month ago In 'Life International' of May 11 appear two articles. One is by Alexander Orlov, who is a refugee from Stalin's police force, and who has written a book about the USSR The other is by Isaac Don Levine. The latter is illustrated by a photographic copy of a document which has been authenticated, and which shows that Stalin was not, before the revolution, a genuine Bolshevik: he was a police spy, an agent of the Okhrana, the secret Tsarist special branch Orlov's article tells the same story, backed by the names of witnesses. No one who has followed Stalin's career can doubt that this staggering allegation may well be true. (Our special branch should read these articles—the possibilities of promotion to the *highest positions* even after defeat should cheer them!)

Years ago Trotsky wrote his "Life of Stalin"—that classic biography left unfinished because the subject assassinated the author. In it Trotsky compared Stalin to the Borgias—to the utter outclassing of the Borgias.

This great work is not the mere result of disappointed ambition and personal hatred. It is a brilliant and documented prosecution case, and may well be used in the posthumous trial of Stalin which Khrushchev is reported as planning to stage. It speaks of crimes which Khrushchev has not yet hinted at, such as the fabrication of evidence for a false history of the civil war and the October revolution.

Other reports from the USSR of the highest importance are to the effect that the slave camps are being closed down, and that the whole system will be ended within eighteen months. We have had first hand accounts of them given by prisoners who have been released after working for years in Siberia close to the Artic circle. These accounts confirm earlier accounts, such as Dallin's on the vast system of prison and annihilation camps in which some 20 million people were confined. Here too we see the inherent decency of a great people replacing step by step the brutalities of a communist dictatorship.

I see the hand of friendship extended by the following acts: the withdrawal from the military bases such as Porkkalar in Finland; the visit to Britain; the unilateral reduction in arms; the visit of Soviet tourists to Europe—the first time ordinary citizens of the USSR have been allowed to see the outside world since the revolution; the dissolution of the Cominform; and the admission to Tito that he was not to blame for the quarrel.

Now sceptical Americans are saying: "Be careful—this is just another trick. They want us to relax our vigilance." I do not believe that it is a trick. Many things that Khrushchev has done has involved self-humiliation, and if you are playing for tactical advantage you do not usually humiliate yourself After all, on Khrushchev's own account of the past twenty years he, too, is guilty. He has been a member of the Politburo since 1939. But he and the peoples of the USSR are entering a new phase, a phase of struggle to get away from the rigidities of a one-party and aggressive system, and what he is doing is all that he could do, short of actual crawling, to prove to the world his good faith. We dare not reject these advances. We are living on too small a planet; we are too highly armed; man is still too untamed, to be able to afford the luxury of an indefinitely-prolonged cold war. The political wisdom of the West is now on trial. For if such advances are proudly or stubbornly rejected, and if as a result armageddon should come, then indelible guilt will attach to the West.

If the Americans reject this man's honest effort to become friends, they will do so at their, and at the world's peril. Let the United States continue for some time to debate Khrushchev's honesty, but let them make their minds up soon. And in the mean time, while this debate continues, let them call off immediately their campaign of disruption against the countries of Eastern Europe. Even if those countries were illegally conquered for world communism, they have now only one road back to democracy—the road that lies through their own institutions. To persist in a campaign aimed at destroying these institutions is to try to do something impossible, and that will only produce continued tension and resentment and fear. Let the baloons stop flying: let the Voice of America become a voice of good relations.

Similarly the rest of the world has the right to expect Khrushchev to call off world communist disruption. The USSR has for may years now supported these local parties which aimed at the forcible overthrow of their own governments in the interest of a world-wide conspiracy. So long as there is no formal disowning of them, so long will the world's governments be suspicious of the USSR The dissolution of the Cominform was a notable step in the right direction, but what is still needed is a formal act of dissociation. Take England for instance. The Communist Party of Great Britain has for years instigated 'class war' and has tried to upset the British state. As the years have passed so it has progressively shrunk. Today it has less influence on national policies than the SPCA. So its energies have been directed into the last sphere where there is a chance of influencing the nation—the field of the trade unions, and here it has pursued purely destructive aims. The aim of communism in Britain has been to weaken Britain because it has seen in Britain an enemy of the USSR. If genuine friendship comes between the two governments, then it follows that the USSR will do what it can to call off this campaign of wrecking. That this is likely is shown by the recent conversations between the governments of the USSR and of France. Khrushchev admitted that the Algerian problem was one purely internal to France and that there would be no intervention by the USSR against the interests of France.

Finally, to come to South Africa. This great speech can turn out to be of immense benefit to us in our struggle for freedom from race domination. Up till today no one on the side of freedom has admitted the enormous change that the speech has wrought in the world. We have seen a few articles admitting that Stalin went in for 'the cult of the individual'. But there have been no admissions that for twenty years the USSR was ruled by terrorism, that it has been a great prison ruled by a super-Borgia We need to face this. Some of us need to realise that with the worst said about the Nats.—their exilings, their police brutality, their use of torture, their insenate pushing around of innocent people, things here are not half as bad as they were in the USSR under Stalin. With this realisation must come another realisation that our fight here must be dissociated from the remains of the Stalinist world conspiracy.

The campaign of vilification and hatred against the United States and Britain must stop. If socialists in South Africa can bring themselves to do these things, two important benefits will be realised. Firstly the liberation fight will receive the support of many who have withheld it in the past—people who are 100 per cent for full freedom, yet were not prepared to do anything to help Stalin. We can build a united front against the herrenvolk. Secondly, it will remove Strijdom's most powerful propaganda weapon, He will no longer be able to pose as the great defender of the West against communism. He and his gang will face utter isolation.

For the Liberal Party this is a moment charged with fate. It has always stood for liberation and against Stalinism and fascism, and for a true all-embracing South African patriotism. We regard Khrushchev's speech as of immense importance, for it enables us to get on with the job of winning freedom here without having to argue whether or not Stalin was right. From now on that argument is settled, and it has been settled in our favour by the USSR itself.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade,
38 Market Street,
Cor. Diagonal & Market Sts.
Johannesberg. 'Phone 33-1654.

A Reply To Mr. Jordan K. Ngubane's Attacks

On The African National Congress

By ALBERT J. LUTULI

(President-General, African National Congress)

MR. NGUBANE has written most voluminously in several issues of the "Indian Opinion" making scathing and unjustified remarks about the African National Congress and its leadership.

It is my duty as President-General of the African National Congress to be its protector and sponsor. In this capacity and from personal convictions I shall attempt to reply to some of the charges Mr. Ngubane levels against Congress and its leadership. It is impossible for me to remember all that he has said, but relying on memory, I shall reply to some of his main criticisms:

Gross Inaccuracies And Insults

In his articles Mr. Ngubane makes a lot of unfounded and inaccurate allegations which he proceeds to use as a basis for his arguments that Congress is taking a wrong course, or is going to Moscow, or is moribund, or inactive. I find it my duty to expose the incorrectness of these allegations and to ask Mr. Ngubane to employ the services of a more reliable detective agency than the one he is apparently relying on for his facts and information about Congress.

Let me start on a personal note. There is no foundation to the allegation that I had attached conditions to my re-election as President-General of the African National Congress in December last year. If I had made such conditions I would have told conference so before allowing my name to stand for re-election. Even the condition he alleges I made is such that it could never have been constitutionally carried out by conference for it is not conference that determines where Congress headquarters shall be; this is the duty of the National Executive Committee at its first meeting after election. The Congress Constitution does not provide that the Headquarters should revolve around the President-General, but merely requires the Working Committee to be elected from among members of the National Executive Committee who are resident within a fifty-mile radius from the Headquarters with the President-General as ex-officio member of the Working Committee.

Great injustice is done to me by this incorrect Ngubane statement which he uses as a basis for a false conclusion that a section of Congress is using me for its own ends. Throughout his articles in reference to myself Mr. Ngubane breathes in some form or another insulting allegations that I am so weak as to allow myself to be used by unscrupulous men in Congress. He represents me as a feeble helpless man unable to challenge the forces that are "making me the laughing stock of the world," or as too politically immature to appreciate the significance of the alleged manoeuvres, or as so wedded to office that I would hold it at the expense of my personal honour. How else could one explain Mr. Ngubane's statement that the "Left is committing me to ridiculous policies in an attempt to make me the laughing stock of the world?" He adds insult to injury when he presents me as an unprincipled leader by suggesting that I am opposed to present Congress policies. The world must be wondering why I am not resigning from Congress.

He continues to heap insult on injury when he poses as my confidant and thereby insinuating that I am so disloyal to Congress that I disclose to him Congress confidential and internal matters. How otherwise could any one interpret his statement that "in Congress things are done behind my back" unless it be that I told him so?

It is not true that I declined an invitation to visit one of the People's Republics. I never had such an invitation. My attitude towards countries of the world is one of neutrality. I realise that there are good and bad things from both the West and East and I am prepared to take from each what I regard as good for Africa.

I would be glad to visit any country in the world if an opportunity presented itself. I would decline a visit to a country only if I felt that such a visit would not be in the best interest of our liberation movement in the Union of South Africa.

May I add that my attitude towards world trends or ideologies is fairly definite and set and no visit to any country is likely to change my views on the current ideological philosophies and practices.

What I regard as important, as I have already said, is to gain the sympathy of liberal and progressive people in all countries with no other purpose than to further the cause of peace and freedom in Africa in particular, and in the world in general.

When I say Freedom I meant true freedom and not the false freedom of the fraudulent apartheid policy of the Nationalist Government inflicted on the people of the Union of South Africa by the Nationalist Party.

The imputation that I have special followers in Natal who were thrown out of the National Executive Committee is not in accord with truth in that I have no special followers in Natal who, as it were, are my clique. I am personally very much averse to cliques in any organisation. If there are cliques or pressure-groups in Congress I am not associated with any. My followers are all Congressmen and women in the Union and many others not formally registered in Congress books but

(Continued on page 274)

Duffs Road Indians In A Quandary

(From Our Own Correspondent)

APPROXIMATELY 4,000 Indians in Duffs Road are victims of the obnoxious Group Areas Act. The Durban City Council is proposing a Native Housing Scheme in Duffs Road, and if this scheme is approved then the 4,000 Indian residents in Duffs Road will have to vacate. According to the Council officials, they are merely waiting for the requisite approval, on receipt of which immediate steps will be taken. They say that "the owners will have to sell their properties to the City Council after they have been valued by an independent panel of valuators."

If agreement could not be reached as to the values, then the City Council will seek the approval of the Administrator and the Minister of Health to "the acquisition of the properties by way of expropriation in terms of the regulations framed under the Housing (Emergency Powers) Act No. 45 of 1945 in which event compensation will be limited in accordance with the provisions of the Act."

Sensing the urgency and the tenseness of the situation in Duffs Road, I went to interview Mr. G. Mangrey, Chairman of the Duffs Road Indian Land-Owners Association, who said, "according to the plans, the entire Duffs Road Village and a portion of the Duffs Road Indian Township is affected by the scheme." He pointed out that those portions on which the Housing Scheme will encroach are predominantly owned and occupied by Indians. He went on to say that "if the scheme, as envisaged by the City Council is approved, then the property owners and residents of Duffs Road alike shall be countenanced with untold hardships for they hardly have any alternate properties whereon they could settle." According to Mr. Mangrey the "majority of the people are from the lower income group and below the poverty-datum line, and they will be the hardest hit." "Besides the difficulties the scheme will bring in its wake," Mr. Mangrey said, "it will definitely uproot a community which has settled in Duffs Road close on to 80 years." 'Some of the families are in the fourth generation and have made Duffs Road their life-long abode," concluded Mr. Mangrey.

Welcome To Britain

Bradford Lyttle Tells Of His Two And One-half Hour Grilling By Immigration Agents

WHEN Bogart arrived at the terminal, he accompanied me to the baggage room and while we were waiting for my luggage to be examined he lit a cigarette and began to talk

"A Yankee in England studying the Pacifist movement. I've got some sympathy with that. I was in France in the last war. Where are we now? This country's a second rate power. Our Empire's gone or going. We're loaded with taxes. You've got the money now. You call the tune and we dance. We're an American air base, that's about it.

"I know Doesn't seem to me that's the way it should be."

"That's the way it is." He shrugged. "But when you've got a wolf at your door you have to have a gun and the United States have the biggest gun."

"This wolf you're trying to scare with H-bombs."

Bogart looked thoughtfully at his cigarette. "It would take about three on these inslands. America or Russia decide they want to fight it out and 50 million people have had it. Well, you be a pacifist, I'll take out an insurance policy!" He left me and went in search of a customs inspector.

My clothing, books, papers and notes were carefully searched at the terminal. Two other immigration agents joined Bogart and we drove to the Southampton immigration headquarters

There I was left in an office while the three agents and the head of the service vanished with the case containing my books and papers After about 25 minutes, one of the men poked his head into the room.

"How about some tea? It's not hot, but it's tea."

"Fine!"

While I was sipping a cup of lukewarm English tea, Bogart and one of the agents came in. Bogart sat on a desk. The agent with him resumed the inquisition in a fatherly tone.

"Now, son, we're interested in what you mean by a peace movement; there're all kinds you know."

"I know. I've been active in the American pacifist movement or some years. Probably it's the

(Concluded from last week)

Stalinist peace movement that worries you The Stalinists equate peace with revolution of the proletariat Since they believe that this revolution now has its economic, political and military power centre in Soviet Russia, they identify peace with the national interests of the Soviet Union.

"While I understand their point of view, I don't agree with it. War seems to me to be a means by which man tries to solve the problem of international conflict, and this conflict clearly can have other than economic causes.

"War is an unjust and violent means for resolving international conflict. I believe this conflict must be overcome by non-violent means. My position is similar to Mr. Gandhi's

"In terms of United States foreign policy, I believe that the United States should oppose Stalinism with non-violent resistance, not 'massive retaliation.'"

"Gandhi didn't force us out of India, we were leaving anyway," interjected Bogart. "We'd have stayed if we had wanted to!"

"Gandhi made you want to leave."

There was no reply to this statement and the two men left to study my papers and think of more questions. In a little while Bogart reappeared.

"How'd you like an orange?" he asked.

"Thanks." As I was eating it, Bogart asked, "Had dinner?"

"No. I don't want to eat until I get to London. I think better hungry."

Bogart grinned. "Boy, we are just about opposite on everything!"

Two other agents joined us. They had more questions.

"Now, we've found some names in your things. Who's Pierre Joliot Curie?"

"He's a French Communist scientist."

"How about Kathleen Lonsdale?"

"She's a Quaker crystallographer at London University; a member of the Royal Society."

The agent frowned. "She's a what?" Then he paused. "Oh, yes, think I've heard of her. But what about Curie?"

"Those names were given me by a friend in America who recently visited Russia. He suggested that I consult them before applying for a Russian visa. Kathleen Lonsdale visited the Soviet Union some years ago and, obviously, Curie could be very helpful in supplying Russian contacts."

The agent changed course. "With your ideas you couldn't have served in the United States military forces. What's your draft status?"

"Over-age, and, I'm an ex-convict. In 1953 I violated the United States Selective Service Law for conscientious reasons and from 1954 to 1955 served nine months of a year and a day sentence. Gentlemen, I'm a felon!"

"A philosophic felon"

"To the government, a felon."

Bogart remained while his colleagues retired for another conference. "You're job must be interesting." I observed.

"Yes it is," he answered, looking up quizzically. "It is. Thousands of people come into England each week. Most of them are OK, but......" Here he peered at me menacingly, "there's always that one rotten apple in a thousand and sometimes we've get to chop it pretty fine to find the worm!"

Bogart squashed his cigarette in an ashtray, and left to join his colleagues, leaving me to ponder his metaphor.

My final visitation was from the four agents together. They brought back my briefcase and returned my passport.

"This passport is good for one month." The chief of the service said. "If you want to renew it phone or write this office." He handed me a small blue folder on which an address was indicated. I turned the folder over. On its face were the words "WELCOME TO BRITAIN."

"All right, no cracks!" Bogart said, grinning sheepishly. "You can catch a cab outside that'll take you to the station. Trains leave every hour for London. Might find some reporters, too."

"No, you don't, gentlemen! I've given you two hours of my time and I've missed one train already. You drove me here, the least I would expect of British hospitality is that you drive me to the station!'

The agents looked at each other, one of them saw the point to my argument and volunteered to drop me at the station on his way home.

"See here," he said, as we wound through the Southampton streets, "you've worked for the Quakers, haven't you?"

Yes, for the American Friends Service Committee in Chicago and Des Moines, Iowa By the way, what's that old wall we're passing?

"Oh, that's the wall of the old city of Southampton... ..say, how would you like to see a Tudor house? A very fine one here."

We visited the Tudor house that had been converted into a museum and then the immigration agent drove me to a Fifteenth Century stone warehouse.

We climbed into its attic and examined the roof that was constructed of pieces of old sailing ships. The rafters were black with the smoke of centuries of fires and candles.

They were carved with the names of French soldiers who had been imprisoned in the warehouse after the Battle of Waterloo

Two reporters found me on the station platform.

"Grilled you for two and a half hours at the Immigration Headquarters?......Here to study the peace movement?......Are you a Communist? .....No?...... Gandhian non-violence, is that it?,'

As the train pulled out, one of the reporters ran alongside and held out his hand.

"Good luck boy!" he said.

—'Peace News.'

MR. M. GOPALA MENOM

New York, June 18.

Mr. M. Gopala Menon, India's Consul General in New York has been elected Vice-President of United Nations Sugar Conference which is to resume its meeting in Geneva early in October. The Conference at its recent meeting in New York discussed proposals to revise the international sugar agreement, to which India is not a signatory.

Mr. Menon told the conference that while India stood for international trade agreements she could not accept limitations on her plan for increased production of sugar or any other commodity.

—ISI.

African Viewpoint

Dr. Malherbé On African Totalitarians

By

JORDAN K. NGUBANE

IN a recent interview with the "Natal Mercury" Dr. E. G. Malherbe is reported to have stated, among other things, that if the Whiteman was thrown out of South Africa the land would be left to the communists and the African totalitarians.

Now, Dr. Malherbe is a very important man. He is principal of the University of Natal and is one of the topmost educational leaders and thinkers in the land. Not only that. He is an educationist with an international reputation. For these reasons what he says is important—not only because it is the product of penetrating thinking on the part of a highly-trained mind but also because very many people attach importance to the pronouncements of so distinguished a scholar. Because of all this his thesis that the Africans are totalitarians deserves examination.

In the first place it is not a proven fact that if the Whiteman were to be thrown out, the land would be left to the communists and the totalitarians. At best this is only a hypothesis. Dr. Malherbe has every right to believe it. But I think I have the right to believe that if the White supremacist, by his ostrich-like stupidity, qualifies in due course for expulsion from this part of the world, it will not be the communists who will have chased him out but the African millions and I have no reason to believe that automatically, just because the White supremacist will have been thrown out then the communists will take over. On the contrary, it is quite possible that African Nationalism would take over.

Dr. Malherbe bases his main thesis on the fact that between about 1818 and 1828 and also between 1828 and 1838 the Zulu people of Natal were ruled by people he regards as tyrants. For purposes of this discussion we shall work on the assumption that Shaka who ruled during the first decade and Dingane, his immediate successor, were tyrants.

This raises two questions: (a) Is it sound reasoning to conclude from the behaviour of any nation during a certain period in in its history that it will conform to that pattern for all time? (b) Is it sound reasoning (even for a scholar of Dr. Malherbe's standing) to infer that just because a minority of the African people allowed themselves to be ruled by tyrants at a certain period then all the African national groups are tyrants?

Let us turn to (a). Shaka ruled over the Zulus between the years 1818 and 1828. In that period the Zulus truly lived under a tyranny. But the fact which Dr. Malherbe conveniently ignores is that they did not submit meekly. The murders Shaka committed are eloquent proof that he was not having all things his way all the time. Secondly, as every schoolboy knows, whole tribes broke away from the Zulu empire in protest against the Shakan tyranny. Mzilikazi kaMashobana Kumalo would not submit to the Shakan tyranny. He ran away with his people and founded the Ndebele nation in what is today South. ern Rhodesia. There were others who chose exile rather than accept any form of tyranny. Ngungunyana of the Angoni was one of them and Soshangane, who built the Shangane nation, another. I could quote other examples, but the point has been made now, I am sure.

The next point to note is that Zulu law recognises rebellion as a legitimate weapon to destroy a tyranny. Shaka did not die peacefully. He was murdered by those who could, if they were able, have rebelled openly against his rule. The murder of Shaka was an act of final protest against tyranny. To insist in the face of these facts that the Zulus were totalitarians is to reach beyond the confines of fact and reason.

What are the facts about Dingane and the Zulus? From my knowledge of Zulu history, which, I submit, might not be as thorough as Dr. Malherbe's, the Zulu nation was divided by the time he died. The cause of this, as in the case of Shaka, was that there had been periods when he resorted to the spear to remove political opposition. Mpande, upholding the Zulu tradition of freedom, broke away from the main Zulu nation, allied himself with the Boers and in that way facilitated the victory of Blood River.

In these circumstances it is reasonable to come to the conclusion that while for a period of only twenty years the Zulus were subjected to "tyranny." They fought against it with demonstrable vigour. The fact that the two "tyrants" died violently is itself proof that tyranny is foreign to the Zulu tradition. It might be inferred from this, also, that where tyranny seemed all-powerful, only a section of the Zulus people supported it. To argue, in the face of these facts, that the Zulus have a tradition of totalitarianism is not only historically incorrect; it is unscientific.

But the question is whether or not it is reasonable to infer from the behaviour of a nation at a certain period that it will always conform to that pattern. The reply is a definite NO. If we are to believe with Dr. Malherbe that this is the case, we shall find ourselves in an uncomfortable position. For example, if his thesis is valid, it means that since the Germans under Hitler had a totalitarian regime then the Germans will be totalitarians in the future. Which is nonsense. To come nearer home: Dr. Malherbe's own people, the Afrikaners, have a long tradition of slave-driving. Would it be right to infer from this that they will always want to be slave-owners?

We have dealt so far with the Zulus to point out that Dr. Malherbe's main thesis is incorrect even in detail. We now come to (b). The Zulus are only a fraction of the African people of the Union. As a matter of fact they are a minority—a little less than a third, approximately. They speak their own language, have a history of their own and a culture which is distinctly their own. To take what this minority did in a period of twenty years and hold it up against the Basuto, the Xhosa, the Shangana and others (the majority), who were going in quite different ways in those twenty years, is a bit of erudite nonsense remarkable not so much because it is blind to the facts of history as that it is indistinguishable from thinking with the blood.

It might be argued, in the defence of Dr. Malherbe's thesis, that fundamentally, the culture of the Zulus has a lot in common with the cultures of the other African groups. We shall concede that readily. But a common cultural background is no reason for regarding all who cherish its values as tainted with the crimes of the worst elements in that culture. Western civilisation has produced its own scoundrels. It would be wrong to argue from this that the people of the West are scoundrels. In like manner it is wrong for Dr. Malherbe to say that just because the civilisation of the African has produced its own tyrants the African people are tyrants at heart. Human beings everywhere produce and destroy tyrants.

There is another aspect which must be deplored in all this. Dr. Marlherbe, in his presentation of the Whiteman's case, obviously is not above exaggeration. In his view what a minority did the majority will always do. This, to put it mildly, is a distressing piece of exaggeration. The case of the Whiteman's remaining in South Africa is too strong to need to be buttressed by these tactics. Firstly, the Whiteman is a human being. The world belongs to human beings. Wherever human beings live, other human beings must live no matter what their colour. There is a second reason. The Whiteman brought to this part of the world better ways of making better use of our lives. It is true that the price the African has paid for this is wholly disproportionate with what he has got. But that is not the point we are arguing. The point is: the Whiteman is in this country because he is making a positive contribution towards its growth. When the African finally takes over—this is not racialist thinking; it so happens the African has the numbers and we have just to face that fact whether we think it is good or bad—he will find that he has lovely cities, prosperous seaports, rich mines, modern lines of communication, etc.

But, basically, the real trouble in this country is not the clash of colour. It is the conflict of values of life. We on the African side of the colour line do not oppose apartheid just because it comes from people who are white. We fight it because we believe it is the wrongest basis possible on which to build the nation; because we know it is a threat to our very existence. The Whiteman who sees it as a threat to his very existence is our friend, not our enemy. When the time comes to throw out the White supremacist (as a matter of fact he will go out of his own accord) the White democrat will stay in this country and work with us to build a civilisation which will be the finest tribute to the genius of Man. This is the goal the majority of us on the African side are working for. If Dr. Malherbe calls this communism and totalitarianism, then words have ceased to have any meaning for him.

Call For International Cultural Boycott Of S.A

AT its eleventh annual general meeting held in Johannesburg on the 17th June, 1956, the Transvaal Indian Youth Congress in a resolution condemned: "Those elements in our community who are responsible for charging exhorbitant rents and goodwill as they are forcing the Indian people in Group Areas, and indirectly are doing the work of the Government."

The meeting took to task the South African Indian Organisation for accepting the Group Areas Act by proposing residential segregation for the Indian people. On this question as well as on other questions of S.A.I.O. policy, the Indian Youth Congress challenged the Organisation to a public meeting.

The meeting which was opened by Dr. H. Moosa, Joint Honorary Secretary of the South African Indian Organisation, on behalf of Dr. M. M. Motala; Chairman of the Natal Indian Congress (Pietermaritzburg Branch) who was prevented from coming due to immigration restrictions—was well attended with young people coming from several country towns. A significant feature of the meeting was the large attendance and keen interest displayed by young Indian girls. The meeting listened to and discussed comprehensive papers on various aspects of life affecting Indian youth in particular, and the rest of the people in general. On these questions a number of resolutions were adopted.

As part of a universal move to isolate South Africa and to bring about pressure to bear in the fight against racial discrimination the annual general meeting declared its policy in favour of an international cultural boycott of South Africa. It noted the absence of a policy on this question by the National Organisations and resolved to do all in its power to secure a similar decision by the South African Indian Congress.

The meeting welcomed "the decision arrived at by the International Table Tennis Union in banning the white South African Table Tennis Union," and congratulated the South African Table Tennis Federation for its affiliation to the international body. It supported the move of the South African Soccer Federation to achieve a similar object in international football, and declared that the "presence of the South African Football Association as an affiliated member of of F.I.F.A. is inimical to the best interests of that organisation, as colour bar in sports runs counter to the objects of F·I F.A.

Declaring that the Olympic team from South Africa does not represent all sections of the South African population, the meeting called upon the Olympic Games Committee to ban South Africa from participation. It further suggested that mass multinational sports rallies be organised on the opening day of the Olympic Games—if South Africa is not debarred—as a protest against the "unrepresentative team from South Africa."

Dusky Nightingales

I wish Mr. Strydom, the Prime Minister of South Africa, nothing but the best of health during his stay in England next month—if for no better reason than it will not delay his return.

We wish to have no part of him here. But should calamity befall and he were forced to take advantage of our excellent free medical services, then it would be a good thing if he were placed under the care of some of the coloured nurses from the West Indies who are helping in our hospitals.

It would be a salutary treatment for this coarse and ignorant man.

I found them most excellent and gentle and kind.

Mr. Strydom, of course, would regard them as little better than cattle to be deprived of the rights of citizentry and exploited as dirt cheap labour.

The situation would be reminiscent of some of the more ardent Nazi racialists who, after being wounded and captured in battle, were sometimes given blood transfusions from Negro plasma.

It did them a power of good —in every respect.

—CASSANDRA.
'Daily Mirror,' May 29, 1956.

Struggle For Freedom With Faith And Courage

—Fr. Huddleston CR..

THE following message has been received by the Transvaal Congress Consultative Committee on the occasion of the 1st Anniversary of the Freedom Charter which was celebrated by the Congress Movement on the 24th June, 1956 at Kliptown (the same place as the Congress of the People:—

"Friends,

I wish with all my heart that I could be with you today as I was a year ago at Kliptown. Yet I believe you know that my whole heart and soul are with those people in our country of South Africa, of all races, who are striving for the freedom of that beloved land: freedom from want, from prejudice and from foolish baseless fears. I bid you dedicate yourselves afresh to that objective and to that great end.

"Commit yourselves and your cause to Almighty God,

"Renew your faith and hope in this power,

"And go forward this year in confident trust that your cause is right; using the ways of honest labour to achieve your purposes.

"I pray that, one day, I may be with you again: for I never forget you.

AFRIKA!

TREVOR HUDDLESTON O.R.
(Isitwalandwe)

The title of "Isitwalandwe" was accorded him by the Congress movement last year at the Congress of the People.

Tailpiece

'Ilanga lase Natal' says of the Prohibition of Interdicts Bill, "Yet, somewhere in its voluminous pages, the Tomlinson Commission assures all of us, regardless of our colour, that 'the individuals of all population groups are equal in the eyes of the law'......"

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashruwala	2	3
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Bapoo's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

Health Of Non-Europeans In South Africa

(From Our Special Medical Correspondent)

(Concluded from last week)

THE Gluckman Commission of 1942-44 made some remarkable recommendations and reforms with a non racial approach to national health needs, for *all* sections of the populations of the Union of South Africa. The Gluckman Report devised an ideal system of health services under which the present health centres are organised. The classification is grouped under four categories.

1. Promotive Health Services.—Nutrition, general welfare, education, physical exercise and recreation, industrial welfare, hygiene, adequate wages While there been has marked increase in wages during the war years, amongst all groups of the population, there has been a simultaneous decrease of the purchasing power of money. The Gluckman Report says, "vast numbers of people in this country do not earn enough to purchase the minimum of food, shelter and clothing to maintain themselves in health.' Unless and until this position is remedied the health and social services maintained by the State will be tantamount to a perpetual system of poor relief. The position of poverty stricken town dweller, of whatever race, is particularly unfortunate, as he is completely dependant upon his cash wage, he cannot as he might in the country, eke out his cash income through the home growing of field crops and the keeping of cattle and poultry etc.

2. Preventive Health Services —. periodic medical examination of school children, care of the expectant mother, workers in industries, active immunisation against infectious diseases and special medical and dental care. There is no sharp dividing line between Promotive and Preventive Health Services. The former is concerned with social welfare generally, whereas the latter is more specifically concerned with the prevention of ill-health.

3. The Curative Health Services —Medical services as ordinarily understood, i.e. hospital patients and out patients and where needed, referring cases to private Doctors.

4.—Rehabilitative Services. Accident or illness may result in psychological and economic as well as purely physical injury. Medical services alone can at best repair only the physical injury. Even when they can, and more often when they cannot the psychological and economic consequences of ill health may necessitate vocational retraining and labour replacement of the injured individual.

Arising out of the Gluckman Report, there were established a series of health centres by the Union Government, doing invaluable service to the people.

A greater number of these services should be extended throughout every district and all Native Reserves.

Amongst the non-Europeans, ill health has its roots to a large extent in poverty. The poverty datum line figures as supplied by the University College being:—Europeans 5.2, Coloureds 38.2, Africans 24.8, Indians rank the highest, being 70.6.

Housing.—Lack of planning and bad planning together with the policy of territorial segregation often places the non-Europeans so far from their place of work that they have to spend much time, energy and disproportionate part of their incomes in travelling to and from work everyday either on bicycles or on overcrowded trains. The rentals, even of sub-economic houses are often so high that they absorb unduly large percentage of their income, so that there is very little left for food and clothing. The overcrowding which is a feature of all non-European houses, is an important contributory cause to the spread of crowd diseases such as T.B. As affecting Natives, it often means a crowding together of adolescents of both sexes which does not obtain under conditions in the Reserves. There are separate huts provided for each sex. This herding together is undoubtedly a factor in the spread of V.D. During epidemics one can understand how rapidly infection can spread under these existing conditions.

Ignorance, malnutrition, bad housing, together with the hard customs seem to be the chief agents. A mere increase of curative and even of personal preventive health services cannot diminish the incidence of disease. There must also be simultaneous or indeed antecedent increase of promotive health services as well. First and foremost, there is a need for improved nutrition of the people. All else is secondary, including the medical services themselves. It is a sad reflection on the Government that whilst appreciating the state of malnutrition of Africans and being fully aware of the causes of diseases and deaths, that school feeding has been stopped for Africans. In the rural areas, where malnutrition is rife, the African children have to go hungry again. The C 3 population we are now building will be a blot on S. A. crime. Juvenile delinquency in all its ugly forms, including dagga smoking, Habituees, Pilferers will be on the increase. Adequate nutrition is the very foundation of good health. The most deplorable single fact with regard to the health of the Union is that the majority at least of its child population is malnourished.

Many immediate reforms and suggestions like the following are necessary:—Creches for mothers, more nursery schools and kindergarten classes, recreational facilities for juveniles and adults, health classes for adults and gymnatic schools for body building and propaganda work by means of the Press, Radio, Cinemas, Churches and public institutions, better housing, employment and increases in wages, lifting of barriers in industry and opening the doors to skilled work, more schools, encourage home industries, more land for farming and cottage gardening.

We should keep in step with other countries where men and women all over the world are on the march physically, intellectually and spiritually, for the non-European must make his contribution felt for a better and healthier South Africa where all its population will be a credit to this land of sunshine.

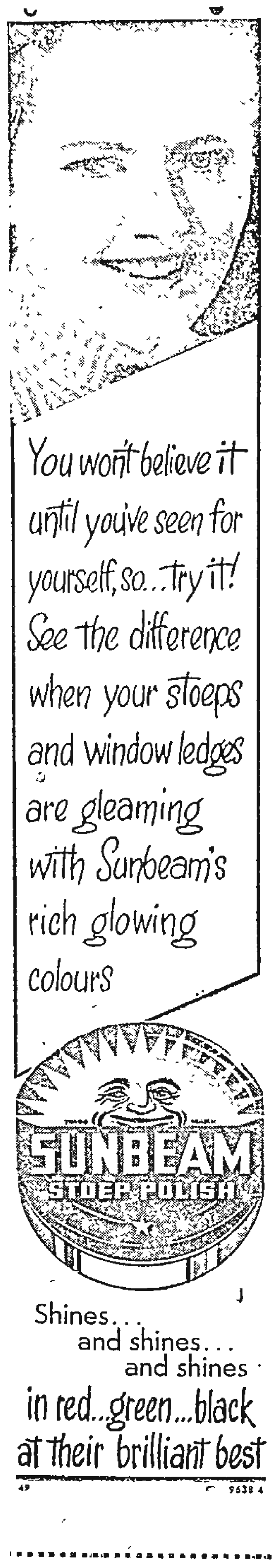

A REPLY TO MR. NGUBANE'S ATTACKS

(Continued form page 269)

fully sharing Congress aspirations and accepting unquestioningly its leadership in the political sphere. My unanimous re-election last year to the position of President-General shows that I claim all Congressmen and women as my followers. I would be most untrue to this solemn trust if I thought and acted otherwise.

I am happy to feel that our Natal men who were not re-elected to the National Executive Committee do not, as Mr. Ngubane apparently does, see in their non-re-election "a deliberate move to show the world who the real bosses are in Congress." In passing let me suggest to Mr. Ngubane that the boss in Congress is the democratic majority obtained in voting on any issue. Our Natal men who were not re-elected accept gracefully the results of a democratic election: They are not petty or sour about the results Mr. Ngubane's statement is a veiled insult to them in that it suggests that they are so insular in their outlook that they would allow sectional and parochial considerations to outweigh national interests. I am happy to feel that responsible Congressmen in Natal are above such pettiness and insularity.

(To be continued)

News In Brief

Austin, Texas,

A method of de-inking waste paper that is both economical and efficient has been developed by Dr. Norman Hackerman of the University of Texas, Chemistry Department, and William J. Kradel, employed by a California Chemical Company. The new process, which promises to alleviate the chronic newsprint shortage, chemically removes the ink from the cellulose.

—o—

Washington.

Air transportation for more than 1000 Afghan Muslim pilgrims to Mecca for this year's Hadj will be provided by the United States, the International Co-operation Administration announced. The United States, at the request of the Afghanistan Government, will assist Aryana, the Afghan Airline in getting pilgrims to Mecca with a plane supplied by the Pan American World Airways. The plane will be in service for 60 day period during which 20 round trips will be made to Jidda, the port of Mecca on the Red Sea.

—o—

New York.

A Mechanical reaper for harvesting underwater crops of seaweed will be tested at new Bedford, Mass If the reaper is successful, prices may be lowered on extractives, which are of growing importance to the food, drug and chemical industries. USIS.

Tel. Add: "Charolar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street, JOHANNESBURG.

IT'S REMARKABLE

. . . THE IMPRESSION MADE BY WELL-POLISHED SHOES

One of the first things people notice is ...your shoes. And one thing everybody's agreed on is that "there's no shine like a Nugget shine". For fine waxes and rich stains are blended in Nugget to give shoes a daily beauty-treatment . . . . to give that *noticeable* Nugget shine.

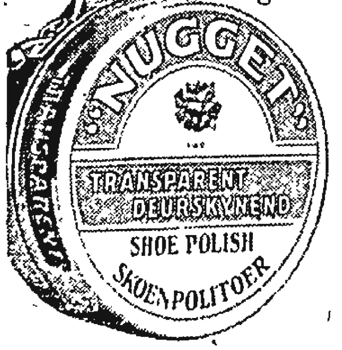

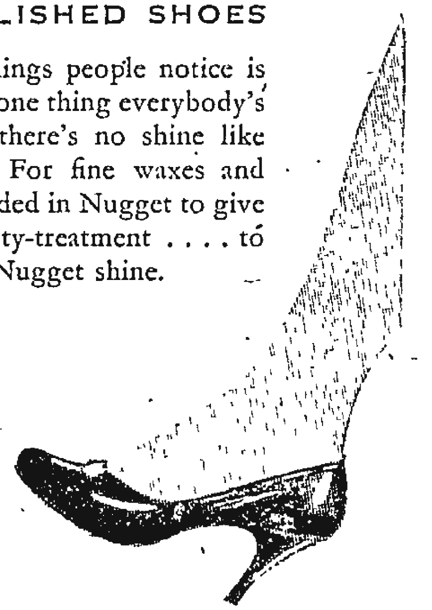

NUGGET - THE SHINE OF GOOD SHOES

AA 283

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful *and* safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home . . . use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

4E 9558—3

		s.	d.
Sri Ramakrishna and Swami Vivekananda ...	Sri J. Nehru	1	9
Work and its Secret	Swami Vivekananda	1	3
Bhakti or Devotion	"	1	3
The Powers of Mind	"	1	6
Sadhanas or Preparation for Higeer Life ..	"	1	3
Is Vedanta the Future Religion...	"	1	6
Christ the Messenger	"	1	9
Hail Independent India	"	1	3
The Path to Perfection	Ramakrishananda	1	3
On What is God	J. Goyandka	1	3
Vedanta Philosophy	Vivekananda	2	6
The Immanence of God	M. M. Malaviya	1	3
Siva and Budha	Sister Nivedtta	2	6
The Glory of the Vedas	D. D. V. Vachaspati	1	3
Divine Message	H. Poddar		9
Wavelets of Bliss	"	1	3
Six Lessons in Raja Yoga	Swami Vivekananda	2	9
In Defence and Essentials of Hinduism ...	"	4	6

Obtainable At Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

☆

BOOKS FOR SALE

	s.	d.
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
DELHI DIAY—Gandbiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1931-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P.Bag, Durban, Natal.

ATTENTION INDIAN BUSINESSMEN AND INVESTORS

DOUGLAS B. PORRITT & CO.

Duly instructed by

V. V. INVESTMENTS (PTY) LTD.

Will offer for sale by **PUBLIC AUCTION** in their Land Saleroom at 9/13 Carlyle Arcade, Pietermaritzburg,

ON WEDNESDAY 11th JULY 1956, commencing at 11 A.M. the following magnificent property being described as:—

Sub. division 1 and 2 of A of Lot 53 Church Street, Pietermaritzburg, situated at lower **PIETERMARITZ STREET**.

This is a newly constructed and substantially built block comprising 18 self-contained flats plus 2 large shops, situated in a predominantly Indian area of this City,

The flats are beautifully sited on a valuable block of land being approximately 18,500 sq ft. in extent; having a frontage of 79 ft. to Pietermaritz Street and depth of 235 ft

The building is mainly double storied excepting for a section fronting Pietermaritz Street which has three floo s and must be seen to be appreciated as the workmanship and finish is of the best. Each flat comprises: 3 large livingrooms, kitchen, bathroom and balcony. The shops are approximately 30' x 25' with large attractive shop fronts.

The flats and shops completely tenanted should reflect a minimum Gross Return of £3,780 per annum and a Nett Return in excess of £3,000 p.a.

FINANCE: Exceptional opportunity to purchase with a low deposit with balance on Bond at attractive rates of interest.

For further particulars apply:

DOUGLAS B. PORRIT & CO.,

Box 335. Phone 29991.

Pietermaritzburg.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

FOR...

RUBBER STAMPS AND PRINTING

CONTACT...

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS

P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

India Is Now Coming To The Golden Age

Read The Latest Publications About Same

The India Annual 1956	5/6
Illustrated Weekly Of India	2/-
Caravan: Proforma Of India	2/-
Dharmayug, Ajkal, Bal Bharti (Hindi)	1/6 each
Manohar Kahaniyan, Maya, Manorama (Hindi)	1/6 each
Purie Mahal (Gujarati Novel)	12/6

NEW BOOKS

An Asian Prime Ministers Story	15/6
Women Behind Mahatma Gandhi	21/6
Primitive India — Illustrated Only	31/-
Just Half A World Away — Faith In India	22/6
History Of India — Past And Present	66/6
India And The Awakening East	18/6
Bhowani Junction (Novel)	14/6
Dadi Ma Na Yadhu	28/6

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

આદ્ય તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

પુસ્તક ૫૪ મું—અંક ૨૪

તા. ૨૯ જુન, ૧૯૫૬.

છુટક નકલ પે. ૬

દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

☆

સુવાસ

જે સમજુ લોકો સાચી સલાહ આપવાને લાયક છે તે લોકો સલાહ ન આપવા જેટલા સમજુ હોય છે.

* * *

પ્રશંસા કરનારની લાયકાત જાણવી જોઇએ. કારણ પ્રશંસા કરાય છે ત્યારે હંમેશા પોતાની સાથે સરખામણી કરવામાં આવે છે.

* * *

ભૂતકાળ જોયા કરનાર ભવિષ્યની ઉષાના દર્શન નથી કરી શકતું.

* * *

સરળ માર્ગ પસંદ કરનારાને રસ્તામાં કાંટા ઝાંખરા વાગવાના જ અને તેથી ચાલવું વધારે મુશ્કેલ બનવાનુંજ.

* * *

પ્રયત્ન કરનારજ સફળ કે નિષ્ફળ જાય છે. જે નિષ્ક્રીય હોય છે તેને સફળ નિષ્ફળ થવા પણુંજ નથી હોતું.

* * *

એકલો ઉભો રહી શકે તે માણસ સૌથી બળવાન છે.

* * *

આપત્તિઓ આપણુને ન ગમે એ બરાબર છે, પણ જીવનમાં હીરને પ્રગટાવવા માટે આપત્તીઓની અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે, માટે જ એને પ્રસન્ન દિલે સહન કરવી જોઇએ.

* *

જેટલી બીજા પાસેથી આશા રાખીએ તેટલું આપણે બીજા માટે કરીએ તો કદી નીરાશ થવાનો વખત ન આવે.

✶

મનુષ્યોચિત સુખ

(શ્રી. કેદારનાથજી)

આપણે એક વસ્તુ બરાબર સમજી લેવી જોઇએ કે આપણે મનુષ્ય છીએ અને મનુષ્યોચિત્ત સુખને માટે જન્મ્યા છીએ. ગમે તે રીતે સુખી થવાની આશા, ઇચ્છા અથવા વિચાર પણ છોડી દેવા જોઇએ. જેને જે પ્રકારનું જીવન ગાળવાની ઇચ્છા હોય તે પ્રકારનું જીવન ચલાવવાને આ જગતમાં તેને અવકાશ છે. પરંતુ આપણે એટલા બધા વાસનાને વશ થઈ જઇએ છીએ કે વિચાર કરવાની પુરસદ પણ નથી રહેતી. નરસિંહ મહેતાએ વૈષ્ણવજનના લક્ષણો કહેતા કહ્યું છે કે "પરધન નવ ઝાલે હાથ રે," પણ આપણી બાબતમાં તો પરધનને આપણો હાથ અડતાંજ તે સ્વધન બની જાય છે. (લાંચથી)

★ ★

બીજા પાસે વધારે પૈસા જોઇ કેટલાકને અદેખાઈ આવે છે ને તેઓ દુઃખી થાય છે. જીવનમાં હંમેશા દુઃખ, ચિંતા, ઉદ્વેગ સહન કરવા છતાં, આપણા વિચારમાં, આપણી જીવન પદ્ધતિમાં કયાંક કંઈક દોષ હશે એવો વિચાર સરખો પણ આપણુને આવતો નથી. આપણી આજુબાજુનું વાતાવરણ પણ એવા જ પ્રકારનું હોવાથી જીવનની તુલના કરીને જોવાનું મળતું નથી. સમાજમાં બધા જ દુર્બળ હોય તો કોણ કોનાથી શરમાશે? એકાદ વ્યકિત યે સશકત અને બળવાન હશે તો બીજાઓને પોતાની દુર્બળતાનો ખ્યાલ આવશે.

✶ ★

આપણે સારી રીતે સમજીએ છીએ કે આપણે મનુષ્યજાતિના દોષોને લીધે દુઃખી અને સદ્ગુણોને લીધે સુખી થઇએ છીએ. પણ જેમ વ્યસની માણસ કેફી વસ્તુઓની માત્રા વધારીને પોતાની વ્યાકુળતા અને તલપ શાંત કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે તેવી જ રીતે આપણે વર્તીએ છીએ. ક્રોધી ક્રોધથી થયેલો ઉપદ્રવ અધિક ક્રોધી બનીને ટાળવા મથે છે. હારેલો જુગારી બમણું રમે તેવું આપણું વર્તન હોય છે. ક્રોધીને પોતાના ક્રોધની સૂગ ચડતી નથી પરંતુ તે તો તેને પોતાનું ભૂષણ સમજે છે. ઘણા જ થોડા માણસો સમજે છે કે જે કંઇ તેમને ભોગવવું પડે છે તેમને તેમનો પોતાનો પણ કંઇ વાંક–ગુનો હોય છે જ.

સ્વાર્થને લીધે આવનારી મુસીબતો આપણે વધુ સ્વાર્થી થઇને ટાળવા મથીએ છીએ. ભોગના અનિષ્ટ પરિણામો ભોગ દ્વારા જ નિવારવાનો આપણો પ્રયત્ન હોય છે. પરંતુ ક્રોધને લીધે થયેલું દુઃખ ઉદારતાથી સ્વાર્થનું નિઃસ્વાર્થતાથી અને ભોગનું સંયમથી દુર કરવાનુ આપણુને સુઝતું નથી. એ જો સુંઝશે તો આપણે ઘણાં સુખી થઇશું.

★ ★

મનુષ્ય સુખની ઇચ્છા કરે તે સ્વાભાવિક છે. સુખ ચાહવું તે જીવનનો ધર્મ છે. પણ કેવા પ્રકારના સુખને સાચું સુખ માનવું તેનો નિર્ણય માનવીધર્મ કરે છે. ચોરી કરીને આણેલો ગોળ કંઈ કડવો નથી લાગતો. પરંતુ વિવેકી મનુષ્ય આવું ખોટું કામ કરશે જ નહિ અને ચોરીનો ગોળ એને કડવો તો નહિ લાગે પણ એને ગળે જ નહિ ઉતરે. મનુષ્ય ધર્મને માટે આપણો જન્મ છે. તેની જાગૃતિ જેને જેને હશે તે કદીયે ખોટું કામ નહિ કરે. જીવનમાં વૈરાગ્યની જરૂર છે, પણ તે વૈરાગ્ય ખોટા સુખ માટેનો નહિ! સજ્જનને તો હંમેશાં આનંદ, સંતોષ અને પ્રસન્નતા મળે છે; કારણ કે તેઓ સતત ધર્મને માર્ગે ચાલે છે. પ્રાણાર્પણ કરવાનો પ્રસંગ આવે ત્યારે પણ તેઓ દુઃખી ન થતા સુખી જ રહે છે. એવે પ્રસંગે તો તેમની આંતરિક તેજસ્વિતા વધે છે. ઝેરનો પ્યાલો પીતી વખતે સોક્રેટીસ વધુમાં વધુ સંતોષી અને આનંદી હતા.

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અભીમાન લઇ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્માદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના ભલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડીયાની જીન્દગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

ઉપલો વીમો લઇ તમારા વહાલાઓને તમો આનંદ આપી શકો છો, અને અમો તમારી સેવા કરી આનંદ લઇ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યું ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ કું. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઇઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૯ જુન, ૧૯૫૬.

સ્ટ્રાયડમ બોલ્યા

આંતે દક્ષિણ આફ્રિકાના વડા પ્રધાને લંડનમાં ભાષણ કર્યું. એમના ભાષણમાં ખાસ અગત્યનું અમને કાંઇજ જણાયું નથી. હમેશ મુજબ નેશનલીસ્ટ પક્ષની ઇલાયદાપણાની નિતીના વિષે બોલ્લા હતાં. અમને ફકત એજ આશ્ચર્ય લાગે છે કે તેઓ વિષયની મર્યાદામાં રહીને બોલ્યા કદાચ આને માટે ખાસ કારણ હોય.

આશ્ચર્ય જનતા નથી કે તેઓએ ખાસ કશું નવીન ન કહ્યું. એઓ કશું નવું ન બોલ્યા એને આપણે આશિર્વાદ રૂપ માની લેવું જોઇએ. મી. સ્ટ્રાયડમ બહુ વિચારી વૃત્તિના નથી. એઓ પોતાના પક્ષના નેતા માત્ર છે. આથી તેઓ ઇલાયદાપણાના ગુણગાન એક વિચારી માણુસ જેવી રીતે રજુ કરે તેવી રીતે રજુ નથી કરી શકયા. લંડનનું તેમનું ભ.ષણુ બખાળા મા.ત્ર હતાં. ત્યાં તેમને સાંભળનારા મત્સદીઓ તેનો ખરો ભાવાર્થ સમજી ગયા હશેજ.

અમે આ ભાષણને આશીર્વાદ રૂપ વર્ણવ્યું છે કારણુ કે વડા પ્રધાને આ દેશની રંગભેદની પરીસ્થીતીનો ખરો ચીતાર પરદેશમાં રજુ કર્યો છે. આફ્રીકાના નેશનાલીસ્ટો, સત્યને સમજવા નથી માગતાં કે રંગવર્ણાઓને પણુ આઝાદી મેળવવાનો હકક છે, કારણુ તેઓની અમલશાહીને તેથી નુકસાન પહોંચે છે. મી. સ્ટ્રાયડમે બ્રીટનની પ્રજાને સાવ ચોખ્ખુ કહી દીધુ કે જો તેઓ પાસે રોકવા માટે નાણુા હોય તો તેઓને સાઉથ આફ્રીકા આવકારશે. બીજી વાત એ પણુ જર્ણાવી દીધી કે, પૈસાદાર કે ગરીબ ગમે તે હોય તેઓને રંગવર્ણાઓ તરફની નિતી વિશે અમને કશું, કહેવાનો કાંઇજ અધિકાર નથી. અમે અમારૂં કાર્ય જાણીએ છીએ. અમે અને અમારા પુર્વજો ૩૦૦ વર્ષથી રંગવર્ણાઓના સહવાસમાં રહ્યા છીએ અને તે કાળ દરમ્યાન અમે જે અનુભવો મેળવ્યાં છે તે પુરતા છે.

યુરોપના લોકો હવે પછી કયારેએ જો અમારી નિતીની ટીકા. કરશે તો દુનીયાની ગોરી અમલ શાહીની મોટામાં મોટી નિતીનો તેઓ વિરોધ કરે છે એમ મનાશે.

મી. સ્ટ્રાયડમનું ભાષણુ આશીર્વાદ રૂપ છે એને માટે બીજુ કારણુ પણુ અમને દેખાય છે અને તે એ કે, હાલ બ્રિટનમાં કોમનવેલ્થના બીજા દેશોના સભ્યો હાજર છે કે જેઓ મી. સ્ટ્રાયડમ કરતાં આ નિતી વિશે જુદા વિચારો ધરાવે છે. તેઓ જાહેરમાં અને ખાનગીમાં આ ભાષણુની ચર્ચાઓ કરી વિચારી શકશે કે કોમનવેલ્થના સંગઠનને આ નિતીથી કેટલું નુકસાન પહોંચશે.

બીજી એક વાત પણુ મી. સ્ટ્રાયડમે કહી છે તે ખરેખર ડહાપણુ ભરી છે. તે એ કે, આફ્રિકાના બીન-ગોરા સ્વતંત્ર સંસ્થાનો જે ભાગ્યા છે, તે વિષે તેઓ મૌન રહેશે, એમ જણાવ્યું હતું. એમના પૂર્વગામી ડૉ. મલાન જ્યારે પ્રધાન પદે હતાં ત્યારે તેઓએ લંડનના ભાષણુમાં આથી જુદુ જ કહ્યું હતું. તેઓએ ગોલ્ડ કોસ્ટની ચળવળનો ઘણો જોર શોરથી વિરોધ કર્યો હતો. મી. સ્ટ્રાયડમે સાફ સાફ કહી દિધુ કે હું એ માર્ગ નથી લેવાનો. આથી અમને લાગે છે કે મી. સ્ટ્રાયડમનું ડાહપણુ ઘણું આવકારને પાત્ર છે.

વધુ એક પગલુ આગળ વધી મી. સ્ટ્રાયડમે કહ્યું કે આફ્રિકાના આ સંસ્થાનો અને બીજા બધા આફ્રિકાના દેશોએ સંરક્ષણના સવાલોને એક થઇ એકજ દષ્ટી બીંદુથી જોવાના છે. અમારી દષ્ટીથી જોતા અમને એમ જણાય છે કે, અહીં વડા પ્રધાન ભુલ કરે છે. આજે જે સંસ્થાનો આઝાદ થયા છે એ ગોરાઓની કૃપાને પરીણામે નથી થયા. ત્યાંના કાળાઓએ આઝાદી માટે લડતો આપી છે અને પ્રાણો પણ ખોયા છે. તેઓ જાણે છે કે રંગ અને જાતીના વિચારોના ભોગ બનવું એ કેટલું ભયંકર છે. આથી તેઓ ઇચ્છે છે કે આખા આફ્રિકા ખંડમાંથી રંગ અને જાતીની નિતીની જે ખરાબ હવા ફેલાઇ રહી છે તેનો જેમ બને તેમ જલદીથી નાશ થાય.

દક્ષિણ આફ્રિકા જો બીન-ગોરા સંસ્થાનોને મિત્ર તરીકે સ્વીકારવા ઇચ્છતું હોય તો તેઓને પૂર્ણ ખાત્રી આપવી પડશે કે કાળાઓને તે સમાન હકકો આપશે અને રંગ કે જાતીના ભોગ નહી બનાવે. પણુ મી. સ્ટ્રાયડમે કહ્યું છે કે આવું કદી બની શકે તેમ નથી. આ સ્થીતીમાં અમે નથી સમજી શકતાં કે સંસ્થાનોને તે મીત્ર તરીકે કેવી રીતે જીતી લેશે. આફ્રિકાના કાળા લોકો ઇલાયદાપણુાની નીતીના મિત્ર નથી.

બીજી બાજુથી વડા પ્રધાને ખુબ મ્હેનત લઈ આફ્રિકાનું આર્થીક દ્રષ્ટીએ એક સુંદર સુશોભીત ચિત્ર રજુ કર્યું હતું. નાણુા રોકનારાઓને તેઓએ બધી તકો આપવાનું સુચન કર્યું હતું. શંકાને સ્થાન નથી કે હાલમાં પરદેશીઓ માટે નાણુા રોકવા માટે દક્ષિણુ આફ્રિકા એક સારૂં સ્થળ છે. અહીં કેદીઓની સંખ્યા વિશાળ છે અને તેને કાબુમાં રાખવા શસ્ત્ર સજજ પોલીસોની સંખ્યા પણુ ઘણી મોટી છે. અને મોટી બધી "કેદી ખેતી"ની જમીન છે. આથી નાણુા રોકનારાઓના નાણુા સચવાઇ રહેશે અને દેશમાં પણુ અમને લાગે છે કે, પૂર્ણ શાંતી જળવાઇ રહેશે. વડા પ્રધાનને આફ્રિકાની અંદર નાણુા રોકનારાઓને લાલચો બતાવવા તસ્દી લેવી પડી તે બતાવે છે કે નેશનલીસ્ટ પક્ષની નાણુાકીય સ્થીતી ઘણી નબળી છે.

વડા પ્રધાને એટલું અંતે સ્વીકાર્યું છે કે, આજના આધુનિક જગતમાં દક્ષિણુ આફ્રિકા પોતાને ફાવે તેવી રીતે વર્તી શકશે નહીં. આ બોલો પાછળ જણુાય છે કે દુનીયાનું દબાણુ તેમને અકળાવી રહ્યું છે. આ અમારે મન એક સંતોષની બીના છે. દક્ષિણુ આફ્રિકાના પ્રજાસત્તાક વીચારો ધરાવનારાઓની ફરજ છે કે તેઓએ બહારની દુનીયા સમક્ષ દક્ષિણુ આફ્રિકાની સ્થીતીનો પૂર્ણ ચિતાર રજુ કરવો. પરીણુામ એ આવશે કે આપણા વિરોધને પરીણુામે બહારની દુનીયા વધુ દબાણુ લાવશે અને તેનો અવાજ નેશનલીસ્ટોને સાંભળવો જ પડશે અને સ્વીકારવો પણુ પડશે.

રંગ અને જાતીની નિતીના વિચારોને ઘણું મહત્વ આપવામાં આવ્યાં છતાં, મી. સ્ટ્રાયડમનું ભાષણુ એમ બતાવે છે કે, તે એક એવા માનવી તરફથી બોલાયું છે કે જે કહે છે કે, તમે મને હવે એકલો ન મુકતાં. મનમાં તે પૂર્ણ સમજી ગયો છે કે આ નિતીનો નાશ હવે નજીક આવ્યો છે. આથીજ બ્રીટનને યાચના કરવી પડે છે. જે લોકો પ્રજાસત્તાકના સાથીઓ છે તેઓએ નેશનલીસ્ટ પક્ષપર દબાણુ વધૂ જોરથી કરવું જોઇએ કે જ્યાં સુધી તેઓ પોતાની ઇલાયદાપણુાની નિતીને એક ખરાબ નિતી સમજી ફેંકી ન દે કે અમને છોડી દેશો નહી.

અમે વિચારીએ છીએ, એ વિચાર ધારા બરાબર હોય તો હવે વખત આવ્યો છે કે, ઇલાયદાપણુાના સર્જકોના પગ નીચેથી ધરતી સરતી જાય છે.

સુવાકય

સત્તાનું, સંપત્તિનું બળનું, રૂપનું, કુળનું, વિદ્વતાનું, અનુભવનું, કર્તૃત્વનું એમ નવધા અભિમાન છે. પણુ મને અભિમાન નથી એવો ભાસ થાય એના જેવું બીજું કોઇ અભિમાન નથી.

* *

હે ઇશ્વર અમે તારી પાસે ઐશ્વર્ય નથી માગતા. માગીએ છીએ એટલું જ કે અમે સન્માર્ગપરથી ચલિત ન થઇએ.

ડક્સરોડનાં શહેરીઓનો વિરોધ

શહેર સુધરાઇના ગીલ્ક્તની મુદ્દા આંકણી કરનાર સભ્યે ડક્સરોડના ઘર માલીકોને ચેતવણી આપી છે કે, ડરબન કાઉન્સીલ સમક્ષ નેટીવ હાઉસીંગ સ્કીમનો પ્લેન રજુ કરાયો છે જો તે પાસ થઈ જશે તો તમારે તમારા ઘરો ડરબન સીટી કાઉન્સીલને વેચી દેવા પડશે. સીટી કાઉન્સીલે નક્કી કરેલા ભાવો જો તેઓને મંજુર નહીં હોય તો સીટી કાઉંસીલ એડમીનીસ્ટ્રેટર અને આરોગ્ય ખાતાના પ્રધાનની મદદથી જે ખાસ પાવર નંબર ૪૫ એક્ટ ૧૯૪૫નો છે તે લાગુ પાડી તેઓને ત્યાંથી ખસેડવામાં આવશે અને ધારા મુજબ મુલ્ય મુકરી દેવામાં આવશે.

આ પ્લેન મુજબ ડક્સરોડનું આખુ ગામ અને ઇન્ડિયન ટાઉનશીપ માટે નક્કી કરેલી જગાનો થોડો ભાગ નેટીવ ટાઉન શીપમાં આવી જાય છે ડક્સરોડ ગામ જે સીટી કાઉન્સીલ લઇ લેવા માગે છે તેની માલીકી પૂર્ણ હીંદીઓની છે આ પ્લેન જો પાસ થાય તો ત્યાં વસતા ૪૦૦૦ હીંદીઓને ઘણી અડચણો ભોગવવી પડશે કારણ તેઓ પાસે એવી બીજી જગા નથી કે જેમાં જઇ તેઓ વસે આ ગામમાં વસતાં મોટા ભાગના લોકો મધ્યમ સ્થીતીના માંડ માંડ જીવન નિર્વાહ કરનારાઓ છે. અને વડીલ કેપ જીન ધંધો રોજગાર કરી પોતાનું જીવનનું સાધન મેળવે છે.

આ પ્લેન મુજબ જેઓ આજે ૮૦ વર્ષથી પોતાનું વતન કરીને રહ્યા છે અને કેટલાકો તો લગભગ ચાર પેઢીથી પોતાનું વતન કરીને રહેલા છે તેઓને ત્યાંથી કાઢવામાં આવશે.

ડક્સરોડ ઘર માલીકોની સંસ્થા આ રવીવારે તા. ૧ જુલાઇના એક સભા બોલાવનાર છે કે જે આ સરકારની ગેર ઇન્સાફની નિતીનો વિરોધ કરશે. ઉક્ત સંસ્થા આશા રાખે છે કે ત્યાંના રહેવાસીઓ અને આજુ બાજુના વતનીઓ આમાં સાથ આપી તેમને બળ આપશે.

ટ્રાંસવાલ યુથ કોંગ્રેસની વાર્ષિક પરિષદ

ટ્રાંસવાલ યુથ કોંગ્રેસની અગીયારમી વાર્ષિક સભા જોહાનીસબર્ગમાં તા. ૧૭ જુન ૧૯૫૬ના ભરાઇ હતી. તે પ્રસંગે જે ઠરાવ પાસ કરવામાં આવ્યો હતો તેમાં એમ કહ્યું હતું કે "જેઓ આપણામાંનાજ છે છતાં વધુ ભાડાઓ અને પાઘડીઓ લઇ હીંદીઓને ગ્રુપ એરીયાઝના ભોગ બનાવે છે તેઓનો સખત વિરોધ કરવામાં આવે છે."

વધુમાં તે પરીષદે સાઉથ આફ્રીકન ઇન્ડિયન ઓરગનાઇઝેશનનો સખત વિરોધ કર્યો હતો કારણ તે સંસ્થા ગ્રુપ એરીયાઝની નીતીને સાથ આપે છે. ડો. એચ. મુસા કે જેઓ સાઉથ આફ્રીકન ઓરગનાઇઝેશનના સહમંત્રી છે તેમને, ડો. એમ. એમ. મોટાલા કે જેઓ મેરીટસબર્ગથી જોહાનીસબર્ગ ન જઇ શક્યા તેમના વતી આ પરીષદ ઉઘાડી મુકી હતી.

આ પરિષદમાં ઘણા લોકોએ હાજરી આપી હતી. પરિષદમાં ઘણી હીંદી યુવતીઓએ ભાગ લઇ પોતાનો સાથ અને ઉત્સાહ બતાવ્યો હતો તે આનંદ જનક બીના હતી."

આ પરિષદે એવું નિવેદન કર્યું હતું કે, સાઉથ આફ્રીકાને તેની ઇલાયદાપણાની નીતીને મુકી દેવા માટે તેના ઉપર દબાણ લાવવું અને તેને એકલુ કરી મુકવું અને તેને તેના વિકાસમાં કશો સાથ ન આપી તેનો બહિષ્કાર બધા દેશોએ કરવો જોઇએ. વધુમાં આ પરીષદ જણાવે છે કે, બીજી જવાબદાર સંસ્થાઓએ આજ સુધી આવો ઠરાવ નથી કર્યો, તેઓ પણ આવો ઠરાવ પાસ કરી પોતાનો અવાજ બીજા દેશોને સંભળાવે.

ફાધર હડલેસ્ટનનો સંદેશો

કોંગ્રેસ ઓફ ધી પીપલ્સ જે ગયે વરસે ભરાઇ હતી અને જેને "આઝાદીનો ખરીતો" પાસ કર્યો હતો તેની પહેલી વાર્ષીક ઉજવણી પ્રસંગે ફાધર હડલસ્ટનનો સંદેશો ટ્રાંસવાલ કોંગ્રેસ ઉપર આવ્યો હતો. તેમાં તેઓ લખે છે કે:

"હું મારા ખરા દિલથી ઇચ્છું છું કે, આજે હું તમારી વચ્ચે હાજર હોત. જેવી રીતે ગયે વરસે ક્લીપ ટાઉનમાં હતો. છતાં તમે માનજો કે મારૂં માનસીક શરીર સાઉથ આફ્રીકાની પ્રજા, જાતી અને રંગભેદનો ભોગ બની દુઃખી થઇ રહી છે તેમની વચ્ચે જ છે. જેઓનો મુળ હક્ક જે જમીન પર છે તેઓ જ આજે તેની આઝાદી માટે ટળવળે છે. અને જીવનની જરૂરીયાતોની સ્વતંત્રતા, તેમજ જુનવાણી વિચારોથી સ્વતંત્ર થવા તે ઇચ્છે છે. જેઓ ભૂમીના ભયના ખ્યાલમાંથી છુટવા ઇચ્છે છે તેઓ સર્વે નવા જોમ અને ઉત્સાહથી આગળ વધે. તમે અને તમારૂં કાર્ય ઇશ્વરને આધારે મુકજો. એની શકતીમાં જ તમારી શ્રદ્ધા, અને આશા રાખજો. તમારી લડત સત્યની છે અને પ્રમાણીકતાથી તેનો સામનો કરો છો એ બળ અને આશાએ તમે આગળ વધજો.

હું પાથું છું કે ફરી એક દિવસ હું તમારી વચ્ચે આવી વસીસ કારણ હું તમને ભુલી નથી શક્તો."

ડેલી મીલર અને સ્ટ્રાયડમ

લંડનના "ડેલી મીરર"ના તા. ૨૯-૫-૫૬ના અંકમાં "કેસેન્ડ્રા" નામે ઉપનામથી એક ભાઇ લખે છે કે, "મી. સ્ટ્રાયડમ જેઓ લંડન આવનાર છે તેમને અમે તંદુરસ્તી ઇચ્છીએ છીએ. આમ ઇચ્છવાનું કારણ એજ છે કે, તેઓનું રોકાણ આ શહેરમાં વધુ ન થાય. અમે અહીં તેઓની કશી મદદ નથી ઇચ્છતાં. કંઇ અકસ્માતથી તેઓ જો માંદા પડી જાય તો પછી તેઓને કલર્ડ નર્સોની સારવાર નિચે રાખવાની અમારી ઇચ્છા છે. આવા અણસમજુ લોકો માટે આજ સારામાં સારો ઇલાજ છે. મારા પોતાના અનુભવ મુજબ આ નર્સો ઘણુંજ સભ્ય દયાળુ અને વિવેકી છે. મી. સ્ટ્રાયડમ ને તેમને કદાચ જનાવરો કરતાં થોડાક સારા ગણશે અને કદાચ સલાહ આપશે કે એમના માનવ હક્કો બધા લઇ લેવા અને હલકા મજુરીના ધંધામાં તેમને મુકી દેવા.

"આ વખતે મને જુની એક વાત યાદ આવે છે. નાઝી જરમનીના વખતમાં રંગભેદના હિમાયતીઓ જરમનમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના રંગદ્વેષીઓ જેવાજ હતાં. યુદ્ધમાં ઘાયલ થએલાઓને સારવાર કરતા નિગ્રોનું લોહી આપવામાં આવ્યું હતું. આથી એ લોકોને બધી રીતે બહુ ફાયદો થયો હતો."

હિંદીની શાંતી માટેની નિતી

"પ્રધાનમંત્રી ચાન જો યુનાઇટેડ નેશન્સમાં સ્વીકારાય તો મને શક છે કે યુનો વિશ્વસમસ્તની સંસ્થા છે અને વિશ્વના ભલામાં કામ કરી રહી છે." આ ઉદ્‌ગારો ભારતના ઉપપ્રમુખ ડો. રાધાકૃષ્ણને તેમને માટે રશીયામાં યોજાયેલા સત્કાર સમારંભમાં બોલતાં કાઢયાં હતાં. વધુમાં તેઓએ કહ્યું હતું કે; સોવીયેટ રશીયા અને ભારતના સિદ્ધાંતો એકજ છે પણ બન્નેએ પોતાના મુકકામે પહોંચવાના માર્ગ જુદા પસંદ કર્યા છે. તમારા અને અમારા ધ્યેયને લઇને આપણે સંસ્થાનવાદીઓના વિરોધી બન્યા છીએ. એલજીરીયા, સાઇપ્રસ અને સીંગાપૂરમાં જે તોફાનો થયા છે તે કોમ્યુનીઝમને પરીણામે નથી થયા. આપણે જો શાંતી ઇચ્છતાં હોઇએ તો શાંતી માટેનું વાતાવરણ તઇયાર કરવું જોઇએ."

સોવીયટ યુનીયનના પ્રમુખ માર્શલ વોરોશીલોવે જણાવ્યું હતું કે, "ભારત અને રશીયા વચ્ચે આથી એક મજબુત ગાંઠ બંધાઇ છે. બન્ને દેશો ઇચ્છે છે કે વિશ્વમાં શાંતી સ્થપાય. સોવીયટ યુનીયન ભારતની શાંતી સેવાઓની ઘણી ઉંડી કદર કરે છે. અમે ભારતની પ્રજાને વંદીએ છીએ અને જણાવીએ છીએ કે તે આઝાદી અને મૈત્રીના માર્ગે આગળ વધી રહી છે."

ફીનીક્સની મુલાકાતે

જોહાનીસબર્ગની બે બેનો શ્રીમતી પેટ સટન અને મીસીસ એફ. કેમ્પટન એલનબોગન એક બપોરના અચાનક ટેકસીમાં આ સંસ્થાની અને શ્રીમતી મણીલાલ ગાંધીની મુલાકાતે આવ્યા હતાં. તેઓની આ પહેલીજ મુલાકાત હતી. બને બેનોએ શ્રીમતી મણીલાલ ગાંધીને દીલસોજી બતાવી અને તેમના પતીના કામથી તેઓ હમેશા પરીચીત રહે છે એમ જણાવ્યું.

પ્રશ્નનો જવાબ આપતાં તેઓએ જણાવ્યું કે તેઓ શ્રી. ગાંધીને કદી મળ્યાં નહોતા. તેઓએ બધું જોઇ વિદાય લીધી. ત્રણ દિવસ બાદ શ્રી. અરૂણ ગાંધીપર એક પત્ર લખી તેઓએ પા. ૮૫-૦-૦ ભેટ મોકલ્યાં. અને જણાવ્યું કે, "તમારા પિતાના કામની આ દેશમા ઘણી જરૂર છે. તેથી તે શરૂ રાખવામાં આ અમારો ફાળો નાનો સરખો મોકલીએ છીએ." અમે તે ભેટ આભાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ. અમારી અને તેમની વચ્ચે આ પત્રની નાણા ભીડ વિશે કોઇ વાત ચિત થઇ નહોતી. પણ બીજા મિત્ર પાસેથી તેઓએ જાણ્યું હતું એમ મળે છે.

બેનોની ફરિયાદ

"જ્યોતિસંઘ" જે બેનોની સંસ્થા છે. એને એક નિવેદન બહાર પાડી જાહેર કર્યું છે કે, "સ્ત્રીઓને વિષે જે લખાય છે તે સ્ત્રીઓને કઠે છે. આજના સાહિત્યમાં સ્ત્રીઓના વર્ણનો આવે છે તે વિકૃત છે. બહેનો અકળાઇને પૂછે છે કે ઇશ્વરે અમને ઘડી છે તે શું અમારાં શરીર તમે વર્ણવો એ માટે? અમે મરીશું ત્યારે શું

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાને ૨૭૦)

દક્ષિણ આફ્રિકાના બીન-ગોરાઓનું આરોગ્ય

(અમારા ખાસ મેડીકલ ખબરપત્રી તરફથી)

(ગતાંકથી ચાલુ)

રોગને નાબુદ કરવાનું કાર્ય

(૨)

આ કાર્ય માટે દર થોડે થોડે દિવસે શાળાના બાળકોની તપાસ કરવી. સુવાવડ વખતે માની સારી માવજત કરવાની સગવડ કરવી. ઉદ્યોગ ના ક્ષેત્રમાં કામ કરનારાઓનુ આરોગ્ય જળવાય તેને માટે દેખરેખ રાખી સલાહ સુચનો આપવા. ચેપી રોગો થી બચાવવા ઈલાજો લેવા. દાંત અને બીજી બધી તંદુરસ્તીને માટે જરૂરી સંભાળ લેવી. તંદુરસ્તી સુધારણા અને રોગને નાબુદ કરવાનું કાર્ય એ બે કાર્યો વચ્ચે ખાસ મોટો તફાવત નથી. પહેલું સાધારણતા સામાજીક કાર્ય છે જ્યારે બીજુ રોગોને ફેલાતા અટકાવવાના ઇલાજો કરવાના હોય છે.

આરોગ્ય સુધારણા કાર્ય

(૩)

હોસ્પીટલ દવાખાના અને ડાકટરોને હસ્તક આ કાર્ય હોય છે.

ફરી તંદુરસ્તી કાર્ય

(૪).

અકસ્માતો અથવા મંદવાડ એ સર્વ સાધારણ રીતે માનસીક, શારીરિક અથવા આર્થીક અસર પ્રત્યેકને કરે છે. દવા દારૂથી જે કાંઇ શારીરિક નુકસાન થયું હોય તે દુર કરી શકાય છે. શારીરિક રોગોની સારવાર કરવા માં આવે અથવા ન કરાય તો પણ ઘણી વાર એવા રોગીઓને માનસીક, અને આર્થીક ઘસારો ભોગવવો પડે છે અને તેથી મન ઉપર ઘણો બાર રહેવાથી તેને નોકરી માનસીક આરામ આપતી અથવા માનસીક કષ્ટ વગરની મેળવવી પડે છે.

ગ્લકમેન હેવાલને પરીણામે સરકારે તંદુરસ્તી જાળવવાના ઘણા મથકો ઉઘાડયાં હતાં જે લોકોને ઘણા ઉપયોગી થઇ પડયા હતાં. પણ આવા મથકો ગામડે ગામડે અને ખાસ કરી નેટીવ વસ હતોમાં સ્થપાવવા જોઇએ.

બીન-ગોરાઓમાં રોગનું મૂળ મોટે ભાગે ગરીબીને લઇને છે. ગરીબીના આંકડા નાટાલ યુનીવર્સીટીની તપાસ પ્રમાણે નીચે મૂજબ છે.

સોએ ગોરાઓ પાંચ પોઈંટ બે છે. કલર્ડોમાં આડત્રીસ પોઇન્ટ બે છે. આફ્રિકનોમાં અઠાવીસ પોઇન્ટ આઠ છે. હિંદીઓ કે જે સૌથી વધારે છે તેઓ સીત્તેર પોઇન્ટ ૭ છે.

રહેઠાણો

ઘરોના સારા પ્લેન ન કરવા અને સેગ્રેગેશનની નિતી આને લઇને બીન-ગોરાઓના મોટા ભાગના લોકોનો નોકરીએ આવવા જવા માટે શ્રમ, પૈસો અને વખત બરબાદ થાય છે. તેઓને ટ્રેનમાં કે સાઇકલ પર પ્રવાસ કરવો પડે છે. ઘણીવાર ઘરભાડુ પણ ઘણું વધુ પડતુ હોય છે કે જેમાં આવકનો મોટો ભાગ ઘસડાઇ જાય છે. બીન ગોરાઓના નાના ઘરો માં મોટા કુટુંબનો સમાવેશ એ પણ ક્ષય જેવા રોગ માટે એક કારણ છે. આફ્રિકનોમાં પણ જેઓ શહેરમાં રહે તેઓ સ્ત્રી અને પુરૂષો બહુ પાસે રહે છે અને તેને લીધે ચાંદીના રોગના ભોગ બને છે. રોગો ફાટી નિકળે છે અને કેવી રીતે ફેલાય છે તે આ કારણોથી હવે સમજાશે.

અજ્ઞાન, ખરાબ ખોરાક, ખરાબ ઘરો, અને ખોટા રીત રીવાજો એ બધા રોગોનું મૂળ છે. રોગોને ફેલાવતા અટકાવવાથી અથવા સેવા શુશ્રુશાથીજ એ રોગોનો નાશ નહીં થાય. સૌથી સારૂં તો એજ હોય કે રોગોને તેના મુળ માંથી જ ઉખેડી નાખે એવું કાર્ય થવું જોઇએ. એને માટે સારા ખોરાકની સગવડો થવી જોઇએ. આ મુખ્ય વસ્તુ છે. આ સીવાય દવા વિગેરે બધુ જ-નકકામુ ગણાય.

સરકાર સામે એક મોટો આરોપ છે કે, તે જાણતી હતી કે આફ્રિકનોને સારો ખોરાક નથી મળતો અને તેને માટે સારા ખોરાકની સગવડ કરવાની જરૂરત હોવા છતાં. અને તેમ ન કરતા ઉપરાંત શાળાઓમાં મળતાં બાળકોના ખોરાકનું ભથ્થુ બંધ કરી દીધું. આથી આફ્રીકનોને પરાઓમાં ખરાબ ખોરાક મળતો હતો અને હવે આફ્રીકન છોકરાઓને તેને માટે વધુ ભોગવવું પડશે. આજે જે પેઢી આવી રીતે ઉછરી રહી છે તે સાઉથ આફ્રીકાની કારકીર્દીમાં એક મહાન કલંક સમાન છે. આ બધા કારણોથી આફ્રિકનોમાં અને ગરીબ બીન-ગોરાઓમાં ગુન્હાનું પ્રમાણુ વધસે અને ગાંજો તમાકુ, દારૂ, વિગેરેનું વ્યસન વધસે અને આ બધુ આરોગ્યને નુકસાન કરતાં હોય છે. આથી સર્વ પહેલા સારો ખોરાક એજ એક મુખ્ય વસ્તુ ગણાય છે. સાઉથ આફ્રિકાના બાળકોના વધુ ટકા બાળો આજે સારા ખોરાક વગર ભૂખે મરે છે.

આ બધામાં ઘણો સુધારો થવાની જરૂર છે. એમાં નીચેના સુધારા

(૧) માતાઓને રાહત આપવા ઘોડીયા ગ્રહો.

(૨) મોટાઓ અને બાળકો માટે રમત ગમતના મનરંજનના સાધનો

(૩) આરોગ્યના કલાસો અને કસરત શાળાઓ.

(૪) છાપાઓ, રેડીઓ, ચર્ચા વિગેરે જાહેર સંસ્થાઓ તરફથી આરોગ્યનો પ્રચાર.

(૫) સારી નોકરી અને યોગ્ય પગાર.

(૬) ઉદ્યોગ અને કારખાનાઓમાં બીન-ગોરાઓને જે અડચણો છે તેને દુર કરી બીજા ઉદ્યોગ વેપારમાં તેમને સ્થાન આપવું.

(૭) વધારે શાળાઓ.

(૮) ગ્રામ ઉદ્યોગનો વિકાસ.

(૯) ખેતી અને બીજા ઉદ્યોગો માટે જમીન.

સારા નિરોગી સાઉથ આફ્રિકાની પુર્નરચના કરવા માટે બીન-ગોરાઓને મુડી તરીકે ગણી તેઓનું સ્થાન આજ ના સુધરેલા જગતમાં બધાની સાથે ઉભવા જેટલું ઉંચું લાવવું જોઇએ.

સ્ત્રીનો શણગાર

"સ્ત્રી પુરૂષનાં કરતાં વધારે શણગાર કેમ સજતી હશે? શું તેનામાં વધારે અભિમાન છે? શું તેનામાં સૌન્દર્યનું વધારે ભાન છે? ના, મને તો કેટલીક બેનોએ કહ્યું છે કે, પુરૂષને ખુશ કરવા માટે જ એ આટલા ઢોંગ કરે છે. મારે તો મારે તમને કહેવું જોઇએ કે, જો તમારે કાંઇ લોકસેવાનું કાર્ય કરવું હોય, તો તમારે ખુશ કરવાનો ધંધો છોડવો જોઇશે. જો હું સ્ત્રી હોત તો જરૂર સ્ત્રીને પોતાનું રમકડું માનનારા પુરૂષની સામે બંડ કરત "—ગાંધીજી.

બકુલ

આ દેશમાં આપણે ઘણા વર્ષોથી રહ્યાં છીએ. ઘણા તો આ દેશને પોતાની માતૃભૂમી ગણે છે. કારણ તેઓ અહીંજ જન્મ્યા છે. અને બીજો દેશ ભાગ્યે જ જોયો હશે. એવાં ગુજરાતી કોમમાં જો કે ઓછા હશે. -હિંદ-સાથેનો થોડો સંબંધ હોવા છતાં હાલની પ્રજા દક્ષિણ આફ્રિકાને પોતાનું વ્હાલુ વતન સમજે છે અને તે કુદરતી છે.

જો આપણે આ દેશને આપણું વતન સમજીએ તો પછી આપણી આ દેશ માટેની ફરજ પણ આપણે વિચારવી જોઇએ.

આપણું હીંદુસ્તાન જ્યારે પરતંત્ર હતું, યુરોપીયનોના હાથમાં હતું. ત્યારે આપણને તે ગુલામી દશા ગમતી નહીં. અને આપણી ગુલામી માટે તેઓને દોષ દેતા. આજે આ દેશમાં અહીંના વતની આફ્રિકનો પણ ગુલામી દશામાં છે. તેઓને એમ લાગે છે કે હીંદીઓ અને ગોરાઓ બન્ને તેઓના જન્મ સિદ્ધ હકોપર તરાપ મારે છે. અને અમારાજ દેશમાં અમને કચડાયલા રાખવામાં આવે છે. કારણ કે આપણે તેઓને માનવ તરીકે જીવવા દેતાં નથી. અને નથી તેઓ તરફ માનવનો આદર બતાવતાં. ઘરમાં નોકર હોય કે, દુકાનમાં નોકર હોય તે જો કાળો હોય તો તેને આદરથી બોલાવવો કે આપણી જેમ જ તેને પણ સુખદુઃખો જીવનની જરૂરીયાતો છે તે જોવું. એ આપણને ગમતું નથી. એની સાથે બેસતા ઉડતાં ટ્રેન, ટ્રામમાં આપણે સુગાઇએ છીએ. તો પછી આપણે ગોરા પાસે આપણાથી તે ન સુગાય એવી આશા કેમ જ રાખી શકાય?

માણસ અસ્વચ્છ માણસથી સુગાય. પછી ભલે તે-ગમે તે રંગ કે જાતીનો હોય. પણ સ્વચ્છ માણસ, બીજા સ્વચ્છ માણસ તરફ આદર, પ્રેમ અને ન્યાયથી વરતે એજ યોગ્ય વર્તન ગણાય.

બીજુ આપણે આ દેશને વફાદાર રહેવું જોઇએ. જો આ દેશને આપણે આપણુ વતન બનાવ્યું છે. જો તેના જ ધન ધાન્યથી આપણું શરીર પોસ્યું છે અને તેના જ વાતાવરણમાંથી આપણે આપણું જ્ઞાન મેળવી મન અને હૃદય કેળવ્યા છે. તો તેના તરફની આપણી ફરજથી આપણે ચલીત ન થવું જોઇએ. આ દેશને ગેરલાભ થતો હોય એવું એક પણ કાર્ય આપણે ન કરવું જોઇએ. પ્રત્યેક પગલું ભરતાં પહેલા આપણે વિચારવું જોઇએ કે સ્વાર્થને વશ થઇ હું આ દેશને નુકસાન તો નથી પહોંચાડતીને.

ઘણીવાર આપણે જોઇએ છીએ કે, થોડાક લાભ, અને સુખ સગવડ ખાતર આપણે આ દેશનેજ નહીં પણ હીંદને પણ બેવફા થઇએ છીએ. આપણો પહેરવા ઓઢવાનો મોહ, ઘર વખરીનો મોહ, આપણને તે જોવા કે, જાણવા નથી દેતો કે, આ ચિજ હું ખરીદું છું તો તેનાથી હું કોણે ફાયદો કરૂં છું કોણે નુકશાન કરૂં છું? ફકત મનને ગમે છે. આંખ ને સુંદર લાગે છે. અને તે લેવી છે આ ભાવના હોય છે. આવી ભાવના થી હીંદથી આવનાર ઘણી બેનો પરદેશના માલના પટારા ભરીને આવે છે. અને આ દેશમાંથી જતાં પણ પરદેશનાં માલના પટારા ભરી જઇએ છીએ. તેમાં વેડફાનો પૈસો નથી હીંદને ફાયદારૂપ કે નથી આ દેશને ફાયદરૂપ. બેનોએ પોતાના તુચ્છ શણગાર કરતાં પહેલાં વિચારવા જેવી આ બીના છે. શણગાર ભલે તમે કરો પણ કોઇને પણ નુકસાન કરી ન કરો એ જુવો.

આપણે સુંદર શણગારથી થોડીક વાર દિપશુ તેનુ તેજ માણસને ઘડી ભર આંજશે પણ તમારા હૃદયનો શણગાર હમેશાં બીજાને વશ કરશે હમેશા આંજશે, અને તમે હમેશા દિપશો.

મારા ઘરમાં કોણ આવી શકે?

દક્ષિણ આફ્રીકામાં પોલીસ રાજ થઇ રહ્યું છે હવે ગોરાઓ જાગે છે કે તેમની ઘરની અંદર શાંતીનો ભંગ થશે.

એપ્રીલ મહીનાના "બ્લેક શેશ" નામના ચોપાનીયામાં ઉપલા માથાળા નીચે પ્રસિદ્ધ થએલા લેખનો ટુંક ભાગ અમે નીચે ઉતારીએ છીએ.

"સાધારણ એવો રીવાજ છે કે જેને આપણે આમંત્રણ આપ્યું હોય તેઓજ આપણે ત્યાં આવે. પણ આજે મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે પોલીસને મારે ત્યાં આવવાનો શું હક્ક છે? આ પ્રશ્ન સૌથી પહેલા જોહાનીસબર્ગની સુપ્રીમ કોર્ટમાં ૧૯૪૫માં ચર્ચાયો હતો. ત્યારે કોંગ્રેસ ઓફ ડેમોક્રેટીકના સભ્યોએ કોર્ટની પરવાનગી માગી હતી કે પોલીસોને પરીષદમાંથી હાંકી કાઢવાનો હક્ક આપે. કારણ તેઓને ત્યાં આવી વગર મફતની દખલગીરી કરવાનો કશો અધીકાર નથી. આનો ન્યાય એ થયો હતો કે પોલીસને જાહેર કે ખાનગી મેળાવડાઓમાં જવાનો હક્ક છે જો તે પુરવાર કરે કે તેની ગેરહાજરીથી ત્યાં ઉશ્કેરાટ અને અશાંતી થતા હોય. અને જો તે સિદ્ધ ન કરી શકે તો તેઓને ત્યાં રહેવાનો હક્ક નથી. આ કેસમાં તેઓ એ સિદ્ધિ કરી શક્યા નહોતાં.

"આ પછી ન્યાય ખાતાના પ્રધાને જાહેર કર્યું હતું કે "હવે પછી એવો ઠરાવ કરવામાં આવશે કે જ્યાં જ્યાં તોફાનનો ભય જણાય ત્યાં ત્યાં પોલીસને જઇ તપાસ કરવાનો હક્ક રહેશે. આથી હવે નવા કાયદાથી પોલીસ ગમે ત્યા ગમે ત્યારે વગર વોરંટે જઇ તપાસ કરી અથવા ધરપકડ કરી શકે છે. આમ કરવાનું કારણ એ બતાવાય છે કે, વોરંટ માટે રાહ જોવામાં તોફાન થવાનું હોય તે થઇ જાય અથવા ગુનેગાર ભાગી જાય પછી પગલા ભરવા અશક્ય બને છે. તેથી શાંતી માટે જે કાંઇ જરૂરી જણાય તે કરવાની સત્તા તેને આપવામાં આવી છે. કળ, બળ, શામ દંડ ગમે તે વાપરી તેને અંદર આવવાની પરવાનગી આપવામાં આવી છે.

"સાઉથ આફ્રિકાની પ્રજાએ પોતાના જુના માલીકી હક્કપર અને પોતાના ઘરમાંની સ્વતંત્રતાં અને શાંતી પર આવો હલ્લો થાય છે તેનો વિરોધ કરવો જોઇએ અને ખાસ કરી ગોરા સાઉથ આફ્રિકનોએ, કારણ બીન-ગોરાઓને તો હમેશા દરોડા પાડી પોલીસોએ અકળાવ્યાં જ છે.

સમાચાર સંગ્રહ

—આ જમાનામા અમેરિકામાં કેટલાક ૩૦-૩૦ માળનાં મોટાં મોટાં મકાનો એકલાં એલ્યુમિનિયમનાં જ બનેલાં છે. સૂર્યનાં કિરણો પરાવર્તન કરવાની શકિત બધી ધાતુઓ કરતાં એલ્યુમિનિયમમાં શ્રેષ્ઠ હોવાથી ઠંડક આપતાં મકાનોમાં તે વપરાય છે. ભેજ સામે પણ તે સારૂં રક્ષણ આપે છે.

—યુરોપના દેશોએ આંધળાઓને ઉપયોગી થાય એવું બોલપટ તઇયાર કરવાનું નક્કી કર્યું છે. ગોલ્ડ કોસ્ટના અંધ બાળકો માટે અમેરીકાના કેન્સાસ શહેરમાંના અંધોએ ફંડ શરૂ કર્યું છે.

—ભારત મેલેરીયાના ઉપદ્રવનો સામનો કરવા ચાપતા ઇલાજો લઇ રહ્યું છે. આમાં હરીફાઇ રખાઇ હતી તેમાં મૈસોરને ભાગે પહેલું ઇનામ ગયું છે. મેલેરીયાથી બચાવવા માટે મૈસોર આંતરરાષ્ટ્રીય પ્લેન મુજબ બરાબર દેખરેખ રાખે છે.

—કેનીયા ધારાસભાના આફ્રિકન સભ્યોએ ફકત યુરોપીયનો નીજ બનેલી હોય એવી સલામતીની રચના સામે પોતાનો સખત વિરોધ જાહેર કર્યો છે.

—જાપાનની એક ટુકડીએ હિમાલયના ત્રીજો શીખર પર આરોહણ કરી યશ મેળવ્યો છે. ૨૬૪૦૦ ફુટ ઉંચું આ શિખર છે.

—ન્યુ દિલ્હીમાં ખેડુત સંમેલનને સંબોધતાં વડા પ્રધાન શ્રી નેહરૂએ કહ્યું કે, "હું કોઇ કૃષિપંડિત (ખેતીવાડી નિષ્ણાત) નથી કે તમારી સાથે જાણકારની જેમ વાતો કરી શકુ" એટલે સૌરાષ્ટ્રનો એક કદાવર ખેડુત વચ્ચે જ બોલી ઉઠયો: "સાહેબ, આપનું નામ જ પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ છે ને!" ત્યારે હાસ્યનાં મોજાં વચ્ચે શ્રી નેહરૂએ કહ્યું: "ઓહો! એ તો કેવળ કાગળ ઉપરનો જ પંડિત છે."

—બીજાપુરની કિંમતી ઐતિહાસિક ઇમારતોમાંની એક "અસર મહાલ" તુટી પડેલ છે. ઇ. સ. ૧૬૪૬ આસ પાસ મહમદશાહે બંધાવેલ આ ઇમારત મુળ તો એક ન્યાયાલય તરીકે વિચારાઇ હતી પણ પાછળથી તેને 'અવશેષ હોલ' એવું નામ અપાયું હતું. અસાર મહાલ બે મોટા ખંડોનો બનેલો હતો અને ૭ ફુટ ઉંચા થાંભલાઓથી તેની છતને ટેકો મળતો હતો. હોલમાં એક ગેલેરી પણ હતી. છત અને થાંભલાની જર્જરિત હાલત વિશે ભારત સરકારને જાણ કરાઇ હતી. અને પુરાતત્વ ખાતાના સુપરિન્ટેન્ડન્ટે તાજેતરમાં તેનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું. અને થોડુ ઘણું સમારકામ કરવામાં આવ્યું પણ હતું.

—દેહાંત દંડની સજાને ત્રણ વર્ષ સુધી અખતરા રૂપે બંધ કરવાનો ઠરાવ સિલોન પાર્લામેન્ટે પાસ કર્યો છે. જરૂર પડે દેહાંત દંડને બદલે આજીવન કેદની સજા થશે.

—એડમન્ડ હીલરીએ કહ્યું છે કે તે પુનઃ એવરેસ્ટ પર ચડવાના છે. આ વખતે તેઓ ઉત્તર બાજુથી એટલે કે ટીબેટની બાજુ એથી ચડશે.

—અમેરીકાએ એક એવું યંત્ર શોધ્યું છે કે જે સાગરને તળીએ જઇ ત્યાં ઉગતા ઝાડોને કાપીને ઉપર લઇ આવે. આ અઠવાડીયામાં તેનો અખતરો થવાનો છે. આ પ્રયોગ સફળ થશે તો દરીયાનું ખાતર જે ઘણું ઉપયોગી મનાય છે તે ખાતર તરીકે લેવામાં આવશે અને ખાતરના ભાવમાં ઘટાડો થવા સંભવ રહેશે.

—ટેકસાસ યુનીવર્સીટીના પ્રોફેસર અને ફોરેસ્ટ ખાતાના સંચાલકે મળી એક એવી શોધ કરી છે કે જેથી છાપેલા વર્તમાન પત્રો પરની શાહી સાફ થઇ ફરી ઉપયોગમાં લઇ શકાય. આથી છાપવાના કાગળની અછત કાંઇક અંશે દુર થવા સંભવ છે.

—અફઘાનના ૧૦૦૦ યાત્રાળુઓને વિમાનની સગવડ મક્કા હજ પઢવા જવા માટે યુનાઇટેડ સ્ટેટ તરફથી કરી દેવામાં આવશે. આ સગવડ અફગાનીસ્થાનની સરકારની માંગણીથી આપવામાં આવી છે. સાંઇ દિવસ આ મદદ મળશે અને તે ૨૦ ફેરા કરશે.

—કેપટાઉનના શ્રી નાથુભાઇ કાળીદાસને ત્યા એમના પુત્ર સ્વ. છોટાલાલની નવમી સંવત્સરીને માટે તા. ૨૦-૫-૫૬ ના હવન કરવામાં આવ્યો હતો. અને દાન ધર્મ કર્યો હતા.

—શ્રી ઉત્તમલાલ દાજીભાઇ ચાવડાને ત્યાં હવન કથા કરવામાં આવ્યાં હતાં.

બેનોની ફરિયાદ

(૨૬૮માં પાનાથી ચાલુ)

અમારાં શરીરમાં તમે વસાણાં ભરીને રાખશો? અમને જીવે છીએ એવી શા સારૂ નથી ચીતરતા અમે નથી રંભાઓ અને અપ્સરાઓ કે નથી અમે ગુલામડી દાસીઓ. અમે પણ પુરૂષ જેવાં સ્વતંત્ર મનુષ્યો છીએ. શા માટે અમને ઢીંગલી તરીકે વર્ણવાય છે?"

આ છે નિવેદનનો સાર આવે એક પ્રસંગે ગાંધીજીએ પુરૂષોને સલાહ આપી હતી કે બેનો વિશે બોલતાં કે લખતાં પહેલા આંખ આગળ માતાને-જનનીને યાદ કરી પછી સ્ત્રીઓ માટે લખજો. એ કલમ કે વાણીમાંથી જે સાહિત્ય ઝરશે તે સુંદર આકાશમાંથી જેમ વર્ષા ઝરે છે તેમ ઝરશે અને સ્ત્રીરૂપ જનનીની જેમ પૂજનીય બનશે.

ભાષા જ્ઞાન

આ દેશમાં આપણે જો આ દેશવાસીઓ સાથે સંપથી રહેવું હોય તો આપણે તેમની ભાષા જાણવી ઘણી આવશ્યક છે. ઘણા થોડું ઘણું જાણે છે પણ તે "કીચીનની ભાષા" અમે આશા રાખીએ છીએ કે જે દર અઠવાડીએ આ કોલમમાં થોડા શબ્દો આપવામાં આવશે તેને શીખી લેવાનો પ્રયત્ન વાંચકો કરશે.

ગુજરાતી	ઇંગ્લીશ	ઝુલુ	આફ્રીકાન્સ
ચોપડી	*Book* (બુક)	*Ncwadi* (ન્કવાડી)	*Boek* (બુઅક)
કલમ	*Pen* (પેન)	*Pen* (પેન)	*Pen*
શાહી	*Ink* (ઇંક)	*Ink* (ઇંક)	*Ink*
કાગળ	*Paper* (પેપર)	*Phaphe* (પ્હેપા)	*Papier* (પાપીયર)
શાળા	*School* (સ્કુલ)	*Isikole* (ઇસીકોલે)	*Skool* (સ્કોલ)
રસ્તો	*Road* (રોડ)	*Mgwaqo* (મગ્વાકો)	*Pad* (પાડ)
દીવસ	*Day* (ડે)	*Mini* (મીની)	*Dag* (ડાગ)
સવાર	*Morning* (મોરનીંગ)	*Kuseni* (કુશેની)	*More* (મોરે)
રાત	*Night* (નાઇટ)	*Busuku* (બુશુકુ)	*Nag* (નાગ)
અંધારૂ	*Dark* (ડાર્ક)	*Mnyama* (મ્નયામા)	*Donker* (ડોન્કર)

તીબેટનું જાણવા જેવું

તીબેટ હિમાલયની તલેટીમાં આવેલો એક બુધ્ધ અનુયાયીઓથી વસેલો દેશ છે. આજ સુધી ત્યાં દુનિયાની એક પણ આધુનિક હવાનો પગપેસારો થયો નહોતો.

આ દેશ દુનીયાથી સાવ જુદો આજ સુધી હતો. તીબેટ દેશની ચારે બાજુ હિમાલયના પાહાડોની ગીરીમાળા આવી છે. આથી અંદર પ્રવેશવાના રસ્તાં ઘણા કષ્ટવાળા છે. અહીં બુધ્ધ સંપ્રદાયનું સામ્રાજ્ય આજ સુધી હતું. ત્યાંની વસ્તી ૩૦૦૦૦૦૦ની મનાય છે. એમાં પાંચમો ભાગ લામાઓનો છે. (ધર્મગુરૂ) લામાઓમાં સૌથી જે વડો હોય એનું રાજ્ય આજ સુધી મણાતું.

ત્યાંની ઋતુ ઘણી ઠંડી હોય છે. શૂન્યની નીચે પારો ૪૦ અંશ સેન્ટીગ્રેડ નીચે જાય એવી આકરી ઠંડી ત્યાં વરસના છ માસ પડે છે. વર્ષાદ ૧૪ ઇંચ પડે અને ગરમી પણ સખત હોય છે.

ખોરાકમાં માખણ, જવ, બટેટા, ચોખા, શાક, સફરજન, ચેરી, પીચ, તમાકુ ચાહ એ મુખ્ય વસ્તુઓ છે. ચાહ, મીઠુ અને માખણ નાખીને તેઓ પીએ છે. તિબેટમાં મીઠાની ખાણો સોડા, બોરેક્સ, પોટાસ, રૂપું તાંબુ લોઢું જસત, પારો, ગંધક ઝવેરાતના પથ્થરો વિગેરે પણ થોડા ઘણા પ્રમાણ માં થાય છે.

ત્યાં યાક નામનું પ્રાણી હોય છે જેની પુછડીના વાળની ચમરીઓ બને છે કે જે આપણે મંદીરોમાં વાપરીએ છીએ. આપણે તેને "ચમરીગાય" નામે જાણીએ છીએ.

આ દેશમાં બે અતિ પ્રખ્યાત સરોવરો છે એક **માનસરોવર** અને બીજુ **હોરપાત્સો સરોવર** માન સરોવરને હીંદીઓ અને તીબેટીયનો અતી પવીત્ર માને છે. જ્યાં ખરા હંસો છે. આ મોટુ સરોવર સાગર સપાટીથી ૧૫૦૦૦ ફુટ ઉંચુ છે. બીજુ હોરપાત્સો સરોવર કાસ્મીરની સરહદ પાસે છે. જે સાગર સપાટીથી ૧૭,૩૯૦ ફુટ ઉંચું છે. તિબેટનો વડો લામા જે વખતે અને જે ઘડીએ મરણ પામે તેજ વખતે અને તેજ ઘડીએ જે બાળક જન્મે તેમાં તે લામાનો આત્મા પ્રવેશે છે એમ ત્યાંના લોકો માને છે અને તેથી તેઓ તે બાળકને લામા તરીકે સ્થાપી ઉછેરે છે.

૧૯૫૧થી ત્યાં પ્રજાસત્તાક ચીનનું રાજ થયું છે. ત્યાં શાળા રસ્તા, તાર, ટપાલ, ખેતીના સાધનો વિગેરે સાર પ્રચાર કરવામાં આવ્યાં અને જીવનનું ધોરણ ઉંચુ લાવવામાં આવ્યું છે. છતાં તીબેટ સ્વતંત્ર છે. સૌથી પહેલુ છાપુ તે દેશમાં હાલમાં જ પ્રસીદ્ધ થવા લાગ્યું છે.

આ દેશમાં એક સ્ત્રીને ઘણા પતી હોય છે અને શ્રીમંતો ઘણી પત્નીઓ કરે છે. આ રીવાજ ગરીબીને લીધે છે એમ કહેવાય છે. ચીનના રાજ્ય પછી ત્યાંની પ્રજા ઉદ્યમી અને શ્રીમંત થતી જાય છે. ધીમે ધીમે દુનીયાના બીજા દેશો સાથે આ દેશ ઉભતો થશે.

મોટા માણસની નાની વાત

તુર્કસ્થાનના પ્રમુખે સાધારણ માણસ માની લેવાય એવા કપડા પહેર્યા હોય અને તેના હાથમાં ટીપ આપી શકાય એવો એનો સાદો દેખાવ હોય.

દિવાન ચમનલાલના જીવનમાં બનેલો આ પ્રસંગ છે. પરદેશમાં મુસાફરી કરતાં તેઓ તુર્કસ્તાનના ઇસ્તામ્બુલ શહેરમાં આવી પહોંચ્યા. અહીંની એક પ્રખ્યાત હોટેલ 'પાર્ક'માં તેઓ ઉતર્યા.

આપણે ત્યાં તાજમહાલ છે એવી જ ભવ્ય આ હોટેલ છે. મોટા મોટા માણસો અહીં જ ઉતરે છે. દિવાન થોડા દિવસો રોકાયા અને જે કંઇ કામકાજ કરવું હતું તે પતાવી લીધું, હોટેલના નોકરો એમને એક મોટા મહેમાન તરીકે ગણતા હતા કારણ કે દિવાન હીંદ સરકાર તરફથી આવ્યા હતા. યુરોપની બધી હોટેલોમાં વિદાય લેતા વખતે નોકરોને ભેટ (ટીપ) આપવાનો રિવાજ છે. દરેક નોકરને ટીપ આપવા શ્રી. દિવાન ચમનલાલે છુટા સિક્કાઓ મંગાવી લીધા અને બીજે દિવસે સવારે જ્યારે તેઓ નીકળ્યા ત્યારે નોકરોને હારમાં ઉભેલા જોયા; દિવાન ઘણા જ ઉતાવળ માં હતા. એક પછી એક તેમણે દરેકના હાથમાં પૈસા મુકવા માંડ્યા, છેલ્લે દરવાજા પાસે આવ્યા ત્યારે એક માણસ સાદા પોશાકમાં ત્યાં ઉભો હતો, જરા દુર. દિવાન સાહેબે એના હાથમાં પણ પૈસા મુક્યા અને તેઓ મોટર પાસે પહોંચી ગયા. પૈસાનો સ્વીકાર કરનાર પેલા માણસના મુખ ઉપર સ્મિત ફરકી રહ્યું અને નોકરો બધા અજાયબીમાં ગરકાવ થઇ ગયા.

એક નોકર દોડતો દોડતો દિવાન પાસે પહોંચ્યો અને ગભરાટમાં તેમને કંઇ કહ્યું. દિવાન સાહેબના આશ્ચર્ય નો પાર ન રહ્યો. તે એકદમ પાછા ફર્યા અને ઉતાવળમાં જે માણસના હાથ માં પૈસા મુકી દીધા હતા તેની પાસે દોડ્યા અને દુઃખ સાથે બોલ્યા,

'મને માફ કરજો; મારી ભુલ થઇ.'

પેલા પુરૂષે નમ્રતાથી જવાબ આપ્યો, 'એમાં માફ કરવા જેવું કંઇ છે જ નહિ. મેં આપને મળવા માટે હાથ લંબાવ્યો તો આપે મારા હાથમાં પૈસા મૂક્યા! ફાયદો તો મને થયો છે.'

આટલું કહી તે ખડખડાટ હસી પડ્યા; શ્રી દિવાન આ મહાપુરૂષની નમ્રતાને જોઇ જ રહ્યા. એ કોણ હતું! એ હતા તુર્કસ્તાનના પ્રેસીડેન્ટ શ્રી ઇનોનું! તેઓ દિવાન ચમનલાલ ને મળવા માટે આવ્યા હતા પણ હોટેલબોય ધારીને શ્રી. દિવાને એમના હાથમાં પૈસા મુકી દીધા!

સાભાર સ્વીકાર

ગતાંકનો કુલ સરવાળો	૧૧૨	૧૦	૭
એલ. સી. ધીવાળા (કેપટાઉન)	૩	૧૪	૬
ક્રીશ્ચયન એક્શન (લંડન)	૨૦	૦	૦
(હસ્તક કેનન કોલીન્સ)			
ચેપલ મારકેટ (જોહાનીસબર્ગ)		૧૦	૬
ડાહ્યા ગોપાલ ,,	૧	૧	૦
પેટ સટન અને મીસીસ ફ્રેઅટઝન એલનબોગન (જોહાનીસબર્ગ)	૩૫	૦	૦
ડો. કે. એમ. સીદાત (ડરબન)	૨૫	૦	૦
બોનઝો એજન્સી ,,	૧	૧	૦
એમ. જે. પાડીયા (ડરબન)	૨	૨	૦
મીસીસ બેન્જામીન ,,		૧૦	૬
એમ. આય. અમીન (સ્ટેંગર)	૧	૧	૦
શ્રીમતી મણીબેન મોહનલાલ (સ્ટેન્ડરટન)		૧૦	૬
એ. ગોવીંદ (પો. એલીઝાબેથ)	૨	૧૦	૦
આર. બી પટેલ (સ્પ્રીંગ્સ)	૨	૨	૦
આર. જેરામ (એલીસ)	૧	૧	૦
જે. ધના (કેપટાઉન)	૩	૩	૦
એચ વનમાળી (બરપીંગો)	૧	૧૨	૦
કુલ સરવાળો	૨૧૩	૯	૭

વૈદ્યકીય ટુચકા

સંગ્રાહક: રમણલાલ ત્રિવેદી (સોલ્સબરી)

પ્રિય વાંચક: નીચેના દોહરાઓ અને ચોપાઇમાં જે વૈદક જ્ઞાન સમાયું છે તે ખરેખર અનુભવ સિદ્ધ છે. જીવનમાં ખુબ ઉપયોગી છે. એને સાચવી કંઠસ્થ કરવું જોઇએ. 'ઓપિનિયન'ના બીજા અંકમાં એનું વિગતવાર વિવરણ આપવામાં આવશે. જોતા રહેજો.

ઓફી દાતણ જે કરે, નરણા હરડે ખાય,
દુધે વાળું જે કરે, તે ઘર વૈદ ન જાય.
તાંબે પાણી જે પીએ, લોઢી ઢેબર ખાય,
ભોંય પથારી જે કરે, તે ઘર વૈદ ન જાય,
ગળો ગોખરૂ આમળાં, સાકર ઘીથી ખાય,
વૃદ્ધપણું વ્યાપે નહિં, રોગ સમૂળો જાય,
પ્રાતઃકાળે નીર પીયે, રાતે દુધ કો ખાય,
મધ્યાન્હે ભોજન કરે, તે ઘર વૈદ ન જાય,
દાંત દાઢના દરદથી, બચવું જે જન ચહાય.
લાતી વાટી લવંગને, લેપ કર સુખ થાય.
મરડો માઠો રોગ છે, ઘણી વેદના થાય
હરડે કેરા ચુર્ણથી, પાંચ કાઢાએ જાય
કરીઆતુ પિતપાપડો, તાવ તણું અનુપાન.
સંગ્રહણીના રોગમાં, છાશ ઘણી ગુણવાન.
કડાછાલ અતિસારમાં, અણો ઘણી ગુણવાન.
કથીલો ને કાચકો, કરમ તણું અનુપાન.
શ્વાસ કાસ ને દમ મહિં ભોરીંગણીનું મુળ,
ગુગળ લસણ ને હિંગથી જાય વાયુ ને શુળ.
પ્રમેહ માટે બહુ ફળી, પ્રદરમાં મધ ખાસ.
ચિતભ્રમ વાયુ ફેફરૂ, બ્રાહ્મી વજથી નાશ.
સોનુ ધાતુમાં શ્રેષ્ઠ છે, ગળો સત્વની સાથ.
પિશાબ પથરી રોગમાં, શિલાજીત લો હાથ.
મોતી મસ્તક રોગમાં, નેત્ર રોગ પણ જાય.
લોહી સુધારે મજીઠ જો, સાકર સોપ ખાય.

* * *

આંખે પાણી દાંતે લુણ, પેટન ભરીયે ચારે ખુણ
ડાબું પડખું દાબી સુએ, તેનું દુખ સીમાડે રૂએ.
સબ રોગન કે બીચ મેં, દવા બડી ઉપવાસ
જબ તક શુદ્ધ ક્ષુધા નહિં, તબ તક ભોજન ત્રાસ.

અમારી ચાલુ વાર્તા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ ચૌદમું

(ગતાંકથી ચાલુ)

માધવી પોતાના પત્રમાં વ્યક્ત કરેલા મનોભાવ અને પરિસ્થિતિવશ થયેલા નિર્ણયને જાણે ભૂલી જ ગઇ હતી. પિતાજીએ એની ગંભીરતા જોઇ સ્નેહથી ન પૂછ્યું હોત કે, 'માધવી તું શા વિચારમાં પડી ગઇ છે?' તો આ સ્થિતિમાંથી તે ઘણીવાર સુધી જાગત જ નહિ. હસીને એણે તરત જવાબ આપ્યો: 'કંઇ વિચારતી નથી.'

'કુમારના આ તુક્કા સાંભળે છે ને?' આનંદના ભાવથી હરિવલ્લભે પૂછ્યું.'

'સાંભળું છું.' પ્રશંસાના ભાવ સાથે તે બોલી.

'સાંભળતાં હશો, પણ મન મુંબઇ માં રાખીને!' કુમારે કહ્યું, બધાં હસી પડ્યાં. માધવી પણ તેમાં સામેલ થઇ.

થોડી વારે ચા-નાસ્તાની વાતો થઇ, માધવીએ અનિચ્છા બતાવી, પણ સૌનો આગ્રહ થયો એટલે એ પણ તેમાં જોડાઇ. તે પછી સૂવાની તૈયારી થવા લાગી. માધવીને એ ગમ્યું. એણે સૌથી પહેલાં લંબાવ્યું. દસેક મીનીટમાં શાંતિ છવાઇ ગઇ. ગાડીના ઘરઘરાટ સિવાય બીજો કોઇ અવાજ આવતો નહોતો. ગુલાબી ઠંડી અને કૃષ્ણપક્ષના દિવસો હતા એટલે બહાર નજર કરવાનો પ્રશ્ન નહોતો. માધવી શાંતિથી વિચારવા લાગી: 'મારે શા માટે દુઃખી થવું જોઇએ? કમલેશ કવિ છે, એની કવિતા તો એને સહાય રૂપ થશેજ ને? તરલિકા છે, બીજા પણ ઘણા મિત્રો છે. કદાચ એ બહાર પણ જશે...જો એની સાથે મારે બાહ્ય સંબંધ રાખવાનો જ નથી તો આવી ચીંતાનો શો અર્થ છે?'

મન જાણે શાણપણ તરફ વળ્યું ને બોલ્યું: 'હું તો થોડા દિવસથી જ એના પરિચયમાં આવી છું. આટલાં વર્ષો એણે મસ્તી ને મર્દાનગીથી ગાળ્યાં છે. મારી પેઠે એ પણ નિર્બળ હશે એમ શા માટે મારે માનવું?...અને સ્થૂળ કરતાં સૂક્ષ્મનો પ્રભાવ શું વિશેષ નથી?'

માધવીનું મન શાંત થવા લાગ્યું. કોઇ સ્ટેશન ઉપર ગાડી ઉભી રહી ત્યાં હરિવલ્લભ ઉઠ્યા હોય એમ જણાયું. માધવી એમને જોઇ રહી. પહેલી જ વાર જાણે ધ્યાન ગયું કે પિતાજી હવે વૃદ્ધ અને અશક્ત થતા જાય છે. તરત જ એણે કૈલાસબાને બેઠાં થતાં જોયાં. ધીમેથી એમણે પૂછ્યું: 'કંઇ જોઇએ છે?' હરિવલ્લભે નાપાડી. કૈલાસબા પડખુ ફરી ગયાં. હરિવલ્લભ પણ સુઇ ગયા. માધવીની નજર સામેની બર્થ ઉપર પડી. ત્યાં કુમાર સૂતો હતો. એણે જોયું તો એ જાગતો લાગ્યો. વિચાર આવ્યો: 'મારા તરફ કેટલી બધી લાગણી રાખે છે? મેં ના પાડી હોત તો પ્રવાસ થાત જ નહિ.'

કુમારના ગુણદર્શન તરફ મનના ભાવો વળવા લાગ્યા. કુમારની આ મૈત્રી કશાયે સ્વાર્થ વિનાની કેવળ કૌટુમ્બિક સંબંધ જેવીજ એમ, એણે માન્યું. મધુભાઇ તરફ એના દિલમાં આદર હતો. સગપણ તો કશું હતું નહિ પરંતુ છેક બાલપણથી પિતા સાથેનો એમનો ઘનિષ્ટ સંબંધ એ જાણતી હતી. નાનપણમાં મધુભાઇને કાકા કહેવાનો પ્રયત્ન થયો હતો. પરંતુ બા ને બાપુજી મધુભાઈ કહેતાં એટલે એની જીભે પણ એ જ આવી ગયું હતું. કુમાર એનાથી બે ત્રણ વર્ષ મોટો હતો, પણ બંને સરખાં જ હોય એમ વર્તતાં હતાં. રહેવાનું દુર હતું એટલે સહવાસ મર્યાદિત હતો પરંતુ જેટલો હતો તેટલો સ્નેહભર્યો ને મધુર હતો.

માધવી જોતી હતી કે કુમાર એની નાની બહેનો કરતાં યે તેના તરફ વધુ ભાવ રાખતો હતો. છેક બાળ પણથી આ સ્થિતિ હતી. કુમાર પ્રવાસનો શોખીન હતો. કામનું સાધારણ નિમિત્ત મળતાં પણ એ બહાર નીકળી જતો ને રમણીય સ્થળો જોઇ આવતો. ઘેર આવી માધવી પાસે એ વર્ણન કરતો ત્યારે માધવીનું મન કલ્પના વિહાર કરવા લાગી જતું. કોઇ વાર એ બોલી પણ જતી: 'પ્રવાસની મઝા તો તમારી સાથે જ આવે.' આ વખતે કુમારે જ નૈનિતાલનો પ્રવાસ ગોઠવ્યો હતો અને માધવીને મધ્યબિંદુ માં રાખી હતી તેથી માધવીના દિલમાં આભારની લાગણી પેદા થઇ આવી.

માધવી થોડી વાર સુધી ભિન્નભિન્ન વિચારોમાં ભ્રમણ કરતી નિદ્રાધિન થઇ ગઇ. સવારે એ જાગી ત્યારે સૌથી પ્રથમ કુમાર ઉપર એની નજર પડી. એણે મજાકમાં માધવીને નમસ્કાર કર્યા, માધવીએ એજ ભાવ સાથે તે ઝીલ્યા. પિતાજીએ પૂછ્યું: 'ઉંઘ સારી આવી બેટા?' માધવીએ હસી ને હા પાડી ને સામે પુછ્યું: 'તમને?'

હરિવલ્લભે કહ્યું: 'હું વિચારે ચડી ગયો હતો. એમ થયું કે આપણે બધાં એકાદ દિવસ મથુરા રોકાઇ જઇએ તો?' બોલતાં બોલતાં એમણે મધુભાઇ સામે જોયું. કોઇનો એ સામે વિરોધ નહોતો. હરિવલ્લભ કહે એટલે કોઇ વિરોધ કરે નહિ એવી પ્રણાલિકા જ હતી છતાં આ સૂચન તો સૌને સ્વતંત્ર રીતે પણ ગમી ગયું હતું.

કૈલાસબા બોલ્યાં: 'એક દિવસ વધારે રહીને વૃંદાવન પણ જઇ આવીએ.'

'એકજ દિવસમાં બધું-પતી જશે.' અનુભવીની અદાથી કુમારે કહ્યું.

હરિવલ્લભ હસ્યા ને બોલ્યા: 'જો જોવું જ હોય તો એક દિવસમાં બધું જ પતી જાય, પરંતુ અમે તો જૂનાપુરાણા ધાર્મીક વૃત્તિનાં માણસો એટલે પૂજાપાઠ, દર્શન, કીર્તન બધામાં વખત લાગે.'

કુમાર ચૂપ રહ્યો. એણે માધવી સામે જોયું. માધવી બોલી: 'બાને ગમશે ત્યાં સુધી રહીશું.'

હવે મથુરા વૃંદાવન ને યાત્રાની વાતો શરૂ થઈ. માધવીને એમાં રસ તો આવતો હતો, પણ મર્યાદિત. એણે કુમારને કહ્યું: 'આપણને ગમે એવું ત્યાં કંઇક શોધી કાઢજો.'

'જરૂર.' કુમાર ઉત્સાહથી બોલ્યો. કૈલાસબા રાજી થયાં.

ગાડીનો સમય આનંદમાં પસાર કરી સાંજના ચારેક વાગે બધાં મથુરા ઉતરી પડ્યાં. માધવી પહેલી જ વાર આવતી હતી. સામાન વગેરે વેઇટીંગ રૂમમાં મૂક્યો ને હરિવલ્લભના એક જુના વેપારી સ્નેહીને ત્યાં ખબર મોકલ્યાં. થોડી વારમાં તેઓ મોટર લઇને આવી પહોંચ્યા. આખી મંડળી આનંદ કરતી એમને ઘેર પહોંચી ગઇ. તરત જ કાર્યક્રમ ઘડાવા લાગ્યો. ચા-નાસ્તો લઇ આરતી વખતે મુખ્ય મંદિરે પહોંચવાનું નક્કી થયું. કુમારે માધવી સામે જોયું. માધવીએ કહ્યું: 'મેં સાંભળ્યું છે કે જમુના નદીમાં તરતા દીવાઓ બહુ સુંદર લાગે છે.'

'આપણે પણ દીવા મૂકીશું' કુમારે કહ્યું.

સમય થતાં મંડળી ત્યાં જવા તઇયાર થઇ. કૈલાસબાના આગ્રહથી પગપાળા જવાનું નક્કી થયું. માર્ગની ગીરદી, ગંદા રસ્તા, ચારે બાજુનો કોલાહલ, યાત્રાળુઓનું ગાંડપણ વગેરે જોઇને માધવીને થોડીક અરૂચિ થઇ, પરંતુ કુમાર એની સાથે ચાલતો વાતાવરણને હળવું બનાવતો જતો હતો એટલે બધું સહ્ય બન્યું. કુમારની મજાકથી સૌ કોઇ હસતાં હતાં, કૈલાસબા પણ એમાં અપવાદ નહોતાં. ભક્તો ને તીર્થસ્થાનોની મસ્કરી એમને રૂચે તો નહિ, પરંતુ કુમાર ને માધવી આ રીતે નિકટ આવી રહ્યાં છે એમ માની તેઓ સંતોષ લેતાં રાજી થતાં હતાં.

દસેક મીનીટ ચાલ્યા પછી પણ જમનાનો કિનારો દેખાયો નહિ ત્યારે માધવી અકળાઇને બોલી: 'હજી કેટલું દુર છે?'

કુમારે કહ્યું: 'આ છેડા ઉપર મંદિર દેખાય છે તેની પાછળ જમુના નદી વહે છે.'

'સુંદર હશે!' માધવી પ્રસન્નતાથી બોલી.

'ખુબ જ સુંદર!' કુમારે સૂર પૂર્યો.

'આપણે હોડીમાં બેસી અંદર જઇશું ને બરાબર અધવચ્ચે દીવાઓ તરતા મૂકશું.' માધવી હર્ષથી બોલી.

આ વખતે મધુભાઇ માધવીને કંઇક કહેવા જતા હતા, પરંતુ તેમને અટકાવીને કુમારે કહ્યું: 'વડીલો બધાં આ કાંઠે રહેશે ને કિનારા પાસે દીવાઓ મૂકશે. આપણે પ્રથમ સામે કાંઠે જઇશું, ત્યાંથી સૂર્યાસ્ત જોઇશું, મંદિર અને ઘાટનાં દર્શન કરીશું ને પછી વળતી વખતે જરા અંધારૂં થશે ત્યારે મધ્ય પ્રવાહમાં દીવાઓ મૂકીશું.'

માધવી આ સૂચનથી પ્રસન્ન થઇ. એમની વાત મધુભાઇ સિવાય બીજા કોઇએ સાંભળી નહોતી અને મધુભાઇ તો જાણી જોઇને જ ચુપ રહ્યા હતા.

મંદિર આવી ગયું. ખંડેર જેવો આમળનો ભાગ વટાવી તેઓ અંદર દાખલ થયાં. સખત ભીડ હતી. ભીખારીઓનો પાર નહોતો, આસપાસની દુર્ગંધ અને ગીરદીથી માધવી ત્રાસતી હતી છતાં એની મીરાંએ ગાયેલો જમુનાનો કાંઠો જોવાં એનું દિલ અધીર બની ગયું હતું. ગીરદી માં ભીંસાતી એ આગળ વધી ને મંદિરના ચોકમાં આવી. સહેજ ખુલ્લી હવાનો સ્પર્શ થયો. ચોકની વચ્ચે પૂજાની ને આરતીની વ્યવસ્થા હોય એમ લાગ્યું. ચોકની ત્રણ બાજુ મકાન કે મંદિરથી રોકાયેલી હતી, ચોથી બાજુએ આકાશ હતું. માધવીની આંખો જમુનારાણીને શોધવા એ બાજુ ફરી વળી, પરંતુ ગીરદીમાં કંઇ દેખાયું નહિ. 'કુમારભાઇની સાથે હું હોડીમાં જાઉ છું' એમ કૈલાસબાને કહેતી ગીરદી વીંધતી તે એ બાજુ ચાલી. કુમાર એની સાથે જ હતો. થોડી વારમાં જ તેઓ કિનારે ગયાં. માધવીએ જમુના ઉપર નજર ફેરવી ને એના દિલમાં નિરાશા વ્યાપી ગઇ. કુમાર એની સામે ત્રાંસી નજરે જોતો મજાકમાં હસી રહ્યો હતો.

'આ કનૈયાની યમુના?' માધવી બોલી ઉઠી.

'અને આ તરતા દીવા!' કુમારે ધ્યાન ખેંચ્યું.

માધવીએ જોયું તો કેટલાક ગંદા છોકરાઓ કાંઠા ઉપરના ઉકેળાયેલા

પાણીમાં દીવા મૂકવાનું કામ કરતા હતા.

માધવીની કલ્પના ભાંગી પડી. મથુરા જ એને તો ગમ્યું નહોતું. ભક્તોને જોઇ એ થકી હતી. મંદિરના ચોકમાં મચેલા કોલાહલનો એને ત્રાસ થતો હતો. હવે મેલા પાણીના એક પરાળા વહેળા જેવી જમુનાને એણે જોઇ! હોડીઓ તો અંદર હતી, પરંતુ તેને દોરડાથી ખેંચી પડતી હતી? સામે કાંઠે ધૂળ ઉડતી હતી આસપાસમાં આંખ ને હૈયુ ઠરે એવું કંઇ હતું જ નહિ. માધવીએ નિશ્વાસ નાખ્યો

'બોલો, હવે આપણે દીપમાળા લઇ ને ક્યાં પધરાવીશું?' કુમાર બોલ્યો.

'ઘેર!' માધવીએ જવાબ આપ્યો. થોડી વાર પછી પૂછ્યું: 'હંમેશ આવું જ હોય છે?'

'છેક આવું તો નહિ, આ વરસે દુષ્કાળ જેવું છે. તેથી વધુ સૂકકું લાગે છે, પણ તમારાં ગીતોની જમુના તો કનૈયાની સાથે જ ગઇ હશે!'

માધવીનું મન ભાંગી ગયું. એને થયું કે મથુરા ન આવી હોત તો સારૂં હતું. ગોકુલ, વૃંદાવન, મથુરા, યમુના, કનૈયો ને એની આસપાસની કથાઓમાં એ કેટલી રાચતી હતી! મીરાંનાં ગીતોમાં આ શબ્દો આવતાં કેવો રોમાંચ એ અનુભવતી હતી!

કુમાર એની વ્યથાથી આશ્ચર્ય અનુભવતો હતો. માધવીને ઉંડી નિરાશામાં જોઇ મજાક કરતો એ બંધ થયો. માધવીનું ધ્યાન એણે બાપુજી તરફ દોર્યું. માધવી જોઇ રહી. પિતાજી નેત્રો ઢાળી પુજારીની પાસે ઉભા હતા. કઇલાસબાએ હાથ જોડયાં હતાં એ બંનેના મુખ ઉપર કૃતકૃત્યતાના ભાવો રમતા હતા.

માધવી વિચારમાં પડી ગઇ. આરતીનાં દર્શન પૂરાં કરી ઘેર પાછા ફરતાં બે મંદિરોમાં તેઓ ગયા. ત્યાં પણ માધવીને કંઇ ગમ્યું નહિ. ઘેર આવ્યા પછી પણ એ ગંભીર રહી ત્યારે મધુભાઇએ કહ્યું:

'બાપુજીને પ્રભુદર્શન પ્રાપ્ત થયાં ને એમની લાડલી દીકરીનુ દિલ દુભાયું.'

'શું થયું?' હરિવલ્લભે ચમકીને પૂછ્યું.

'કંઇ નહિ.' ધીમેથી માધવી બોલી. હરિવલ્લભે કુમાર સામે જોયું. એ બોલ્યો:

'માધવીની કલ્પનાની મૂર્તી ખંડિત થઇ.'

'શું કહ્યું?' હરિવલ્લભના સ્વરમાં ચીંતા આવી ગઇ.

મધુભાઇ બોલ્યા: 'આ મથુરા, આ મંદિર, આ આરતી, આ યમુના બધું જોઇને માધવી નિરાશ થઇ ગઇ.'

'ઓહ!' હરિવલ્લભ હસી પડયા ને માધવી સામે જોઇને બોલ્યા: 'મીરાંના ગીતોમાં ભક્તિરસ વહે છે બેટા! એ પ્રેમદીવાની હતી. જ્યાં પ્રેમ ને ભક્તિ પ્રગટે ત્યાં બધું સુંદર લાગે. માનવીની દૃષ્ટિ જ એ સ્થિતિમાં બદલાઇ જાય.'

માધવી પિતાજીની સામે જોઇ રહી. મથુરાની યાત્રાથી ને આ શબ્દો ઉચ્ચારતાં એમને કેટલો આનંદ થતો હતો તે એ જોઇ શકી. એણે ધીમેથી પૂછ્યું: 'શ્રીકૃષ્ણે લીલા કરી હશે એ વખતે યે યમુના આવી જ હશે?'

'એ તો શ્રીકૃષ્ણ જ જાણે. સંભવ છે, આવી ન હોય, પરંતુ અમને તો આજે ય આ ભુમિમાં શ્રીકૃષ્ણની લીલાની ઝાંખી થાય છે. તારાં બાને વિશેષ થતી હશે.

માધવી બોલી નહિ, વિચારમાં પડી ગઇ. પિતાજીની વાણીમાં એને તથ્ય લાગ્યું. કુમાર પણ આ સાંભળતો હતો. એનું આશ્ચર્ય હજી શમ્યું નહોતું. બપોરે માધવી સાથે નિરાંતે વાત કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો ત્યારે એણે પૂછ્યું:

'આવી બાબત તારા મન ઉપર આટલી બધી અસર કરી જાય છે?'

માધવી જવાબમાં માત્ર હસી

કુમારે કહ્યું: 'મને તો બાપુજીનું એ વાક્ય ગમ્યું કે પ્રેમ ને ભક્તિ પ્રગટે ત્યારે બધું સુંદર લાગે.'

'મને પણ એ ગમ્યું.' પ્રસન્નતાથી માધવી બોલી. કુમાર એની સામે પળભર અનિમિષ નયને જોઇ રહ્યો. માધવીએ નજર ફેરવી.

'માધવી!' કુમાર લાગણીભર્યા સ્વરે બોલ્યો: 'આપણે કહીએ છીએ એમ કે આંખથી બધું દેખાય છે ને કાનથી સંભળાય છે, પરંતુ ખરેખર તો એ બધું મન વડે જ બને છે.'

'વાહ! વાહ!' માધવી હસીને બોલી ઉઠી. 'કુમારભાઇ આ બોલે છે?'

'તને આશ્ચર્ય થાય છે?'

'આશ્ચર્ય જ ને! હમણાં જ તમને પ્રશ્ન થયો કે આ બધું જોઇને મને આટલી બધી અસર કેમ થઇ ગઇ! તમને હવે ખાતરી થઇને કે આપણે સૌએ આંખથી જે જોયું તે તો સરખું જ હતું. પણ સૌનાં મન ઉપર તેની અસર જુદા જુદા પ્રકારે થઇ.'

'એ ખરૂં, પરંતુ હું તો જુદા જ અર્થમાં કહેતો હતો.'

'શા અર્થમાં?'

'બાપુજીએ જે વાક્ય ઉચ્ચાર્યું તે અર્થમાં.'

કુમાર લાગણીથી બોલ્યો, પણ માધવી તેમાં કંઇ સમજી નહિ. એ વાતમાં એને ખાસ રસ ન હોય એમ એ બોલી:

'મથુરાના ઐતિહાસિક સ્થળો જોવા જઇશું?'

'જરૂર જઇએ.' કુમાર ખુશ થતો બોલ્યો.

માધવી તરત જ કઇલાસબા પાસે ગઇ. એમણે હરિવલ્લભને પૂછવાનું કહ્યું એટલે ત્યાં પહોંચી. હરિવલ્લભ પળવાર વિચારમાં પડી ગયા, પછી બોલ્યા:

'આપણે બધા જ જઇએ તો?'

'બધાને મઝા આવશે!' માધવીએ તરત જ પ્રશ્ન કર્યો. હરિવલ્લભ ફરી વિચારમાં પડયા.

કુમાર પાસે જ ઉભો હતો. એણે કહ્યું: 'અમે બે કલાકમાં પાછા આવી જઇશું.'

હરિવલ્લભ ના પાડી શકયા નહિ ને કુમાર તથા માધવી યજમાનની મોટર લઇ મથુરાનાં પ્રાચીન સ્થળો જોવા નીકળી પડયાં. બંનેના મનોરાજ્ય નિરાળાં હતાં, છતાં બાહ્ય રીતે તેઓ સરખાં જ પ્રસન્ન હતાં.

—ક્રમશઃ

ગૃહિણી માટે ઉપયોગી

ગાજર હલવો

સામગ્રી: થોડા ગાજર પાશેર સોજી, એક પાઇન્ટ દુધ. પ્રમાણુસર ખાંડ, જરા એલચી વાટેલી અને ખમણેલ કોપરૂં.

બનાવવાની રીત

પ્રથમ ગાજર લઇ પાણીમાં બાફવા બફાઇ રહેથી ઉપરની છાલ કાઢી તેનું ખમણ કરવું. તપેલીમાં પ્રમાણસર ઘી મુકી પાશેર સોજી શેકવી. જરા લાલાસ રંગની થાય ત્યારે તેમા ખમણેલ ગાજર નાખી શેકતા રહેવું અને જોઇતું ઘી નાખતા રહેવું. ગાજર બદામી રંગની થય ત્યારે તેમા એક પાઇન્ટ દુધ અને પ્રમાણસર ખાંડ નાખી હલાવતાં રહેવું દુધ અને ખાંડ સુસાય જવાથી ઉતારી લેવું ઉપર વાટેલી એલચી તથા ખમણેલ કોપરૂં વગેરે નાખવું. ઠંડો પડયેથી ઘણોજ સ્વાદીષ્ટ લાગશે.

જમના બ્હેન મિસ્ત્રી.

આવીજ રીતે કોળા–પત્તકાળા–નો હલવો પણ બહુ સારો લાગે છે.

એનોને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૨૧૩ મેકોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફલોર, ફેરેરાસટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૨૬૫૪.

પખવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૬ જુલાઇ	હીંદુ ૨૦૧૨ જેઠ	મુસલમાન ૧૩૭૫ સવાલ	પારસી ૧૩૨૫ શહેરેવર માહાવા	સૂર્યોદય ક. મી.	સૂર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મિક તહેવારો–ઉત્સવો
શુક્ર	૨૯	વદ ૬	૧૯	૨	૬–૫૧	૫–૦૬	
શની	૩૦	,, ૭	૨૦	૩	૬–૫૧	૫–૦૬	
રવી	૧	,, ૮	૨૧	૪	૬–૫૦	૫–૦૬	જુલાઇ માસ બેઠો
સોમ	૨	,, ૯	૨૨	૫	૬–૫૦	૫–૦૭	
મંગળ	૩	,, ૧૦	૨૩	૬	૬–૪૦	૫–૦૭	
બુધ	૪	,, ૧૧	૨૪	૭	૬–૪૯	૫–૦૮	
ગુરૂ	૫	,, ૧૨	૨૫	૮	૬–૪૯	૫–૦૮	
શુક્ર	૬	,, ૧૩	૨૬	૯	૬–૪૯	૫–૦૯	
શની	૭	,, ૧૪	૨૭	૧૦	૬–૪૮	૫–૦૯	
રવી	૮	,, ૩૦	૨૮	૧૧	૬–૪૮	૫–૦૯	સોમવારે બીજનો ક્ષય છે
સોમ	૯	સુદ ૨	૨૯	૧૨	૬–૪૮	૫–૦૯	આષાઢ માસ બેઠો.
મંગળ	૧૦	,, ૩	૩૦	૧૩	૬–૪૭	૫–૧૦	મંગળવારે ગો. જીલહજ માસ બેઠો.
બુધ	૧૧	,, ૪	૧	૧૪	૬–૪૭	૫ ૧૦	
ગુરૂ	૧૨	,, ૫	૨	૧૫	૬–૪૭	૫–૧૦	

ભુલ સુધાર

શુક્રવાર તા. ૮ જુન ૫૬ના પ્રગટ થએલ "ઇન્ડીયન ઓપિનિયન"માં ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ મોચી સોસાયટીનો તા. ૨૭-૫-૫૬ના રોજ રવિવારે થએલ ચુંટણી પરિણામનો હેવાલ આપવામાં આવ્યો હતો. જેમાં થોડીક ભુલો રહી જવા પામી છે. જે માફી સાથે સુધારી પ્રગટ કરીએ છીએ.

(૧) મંત્રી: ચુનીલાલ ભકતની જગ્યાએ-મંત્રી: ચુનિલાલ મકન, (૨) સભ્યોની ચુંટી કરવામાં આવી હતી ની જગ્યાએ-સભ્યોને ચુંટી કાઢવામાં આવ્યા હતા. (૩) પ્રમુખો: શ્રી ગાંડાભાઇ પરભુભાઇ, મગનલાલ ભગુભાઇની જગ્યાએ-માનનિય પ્રમુખ: શ્રી ગાંડાભાઇ પરભુભાઇ અને પ્રમુખ, શ્રી મગનલાલ ભગુભાઇ. (૪) સહ-મંત્રીઓ, શ્રી રમણલાલ ભગુભાઇને ઠાકોરભાઇની જગ્યાએ મંત્રીઓ શ્રી રમણલાલ ભગુભાઇ અને ઠાકોર ભાઇ ગાંડાભાઇ હોવું જોઇએ.

—મી. એમ. ગોપાલા મેનન જેઓ હીંદના ન્યુયોર્કમાં કાઉન્સીલ જનરલ છે એમને યુનાઇટેડ નેશન્સના સુગર કોન્ફરન્સના ઉપ-પ્રમુખ તરીકે ચુંટવામાં આવ્યાં છે. આ કાઉન્સીલની પરીષદ જીનીવામાં અકટોબરમાં ભરાવવાની છે.

નવલ કથાઓ

ઇંદીરાની આપવીતી	૫	૩
છેલ્લો અભીનય	૯	૬

બીજાં પુસ્તકો

ભૂદાન યજ્ઞ	૨	૦
શ્રેયાર્થીની સાધના		
(કીશોરલાલ મશરૂવાળાનું જીવન	૭	૬

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE.

MASTER BROS.
(PTY) LTD.
33 West Street, JOHANNESBURG.
MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, ઉલન જર્સી, ઉલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
બોકસ ૧૫૪૯.

જોઇએ છે
કોડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે પહોંચતાં કરવા માટે અમે ટનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ફીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું

K.M. Lodhia & CO.
Manufacturing Jewellers and General Dealers

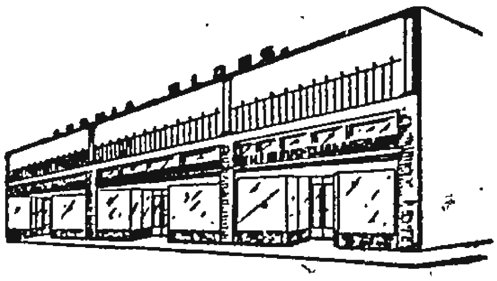

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ હેરટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલું કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીંટી બકલ્સ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI
(ESTABLISHED 1905)
Wholesale Produce and General Merchant.
Importer of all kinds of Eastern Produce.
We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

		per lb.		per lb.
No. 1.	Oily Toordhall	1/3	1/Grade Loose Tea ...	4/3
"	Chana dhall ...	11d.	Severdhani Sopari	7/-
Pure	Chanaflour ...	1/-	S.B. Nuts No 2.	2/6
"	Urad Flour ...	1/7	Jeera	2/-
	Urad Dhall ...	1/3	Variari (Soomph)	2/-
	Moong Dhall	1/1	Mustard Seeds	2/-
	Whole Moong	6d.	Methi Seeds	1/3
	Whole Urad ...	6d.	Whole Dhana	1/3
	Special Peadhall	10d.	Jaggory (Gor)	1/3
	Ordinary Peadhall	7d.	Pure Chillie Powder ...	3/-
	Egyptian Rice	10d.	Pure Haldi Powder ...	2/-
	Whole Bk. Masoor	7d.	Cocoanuts (Fresh Watery)	
	Masoor Dhall Red	1/-		47/6 per bag of 75
	Tamarind (Amli)	3/3	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનશ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદ્દન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા છાપેલી નીનન સાડીઓ	૬ વાર	શી. ૪૯–૬
જરીની કીનારવાળી જ્યોરજેટ ૪૫''		વારની શી. ૧૫–૦
પાટલી પાલવ અને આખી ભાત વાળી		
રેશમી છાપેલી સાડી		પા. ૭–૧૦–૦ થી ઉપર
નેવડી કીનારની સાડી ક્રેપ ૪૨''		વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી ઢબના રંગો અને છાપો વાળી

પાંચ વાર શી. ૨૭–૬ થી ઉપર

છ વાર શી. ૩૯–૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

જોઇએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

(પ્રો.) લીમીટેડ

૬૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩ પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

Phone 22905 Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઇની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે

નો. રોડેશીયા શી. ૧–૦ રતલે. સધર્ન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અબધ, લીલી અળદ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આદુ ૧૦ પેની રતલ, લસણ ૧૦ પેની રતલ. પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ શી. ૧૦–૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૬–૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone: 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWETMEEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

* * * *

આખો દિવસ વેજીટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

* * * *

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

* * * *

બોર્ડીંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામા આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુમ્બને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

* * * *